

Innhold

SAMMENDRAG	3
A. VIRKSOMHET OG RESULTATER	5
A.1 Virksomhet	5
A.2 Forsikringsresultat	6
A.3 Investeringsresultat	9
A.4 Resultat fra øvrig virksomhet	9
A.5 Andre opplysninger	9
B. SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL	10
B.1 Generelle opplysninger om systemet for risikostyring og internkontroll.	10
B.2 Krav til egnethet	11
B.3 Risikostyringssystemet, herunder egenvurdering av risiko og solvens	11
B.4 Internkontrollsystem	14
B.5 Internrevisjonsfunksjon	14
B.6 Aktuarfunksjon	15
B.7 Utkontraktering	15
B.8 Andre opplysninger	16
C. RISIKOPROFIL	17
C.1 Forsikringsrisiko.	17
C.2 Markedsrisiko	17
C.3 Kredittrisiko	19
C.4 Likviditetsrisiko	20
C.5 Operasjonell risiko	21
C.6 Andre vesentlige risikoer	21
C.7 Andre opplysninger	21
D. VERDIVURDERING FOR SOLVENSFORMÅL	22
D.1 Eiendeler	22
D.2 Forsikringstekniske avsetninger	23
D.3 Andre forpliktelser	29
D.4 Alternative verdsettingsmetoder	30
D.5 Andre opplysninger	30
E. KAPITALSTYRING	31
E.1 Ansvarlig kapital	31
E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav	34
E.3 Bruk av durasjonsmetoden for aksjerisiko ved beregning av solvenskapitalkravet	36
E.4 Forskjellen mellom standardformelen og benyttede interne modeller	36
E.5 Manglende oppfyllelse av minstekapitalkravet eller solvenskapitalkravet	36
E.6 Andre opplysninger	36
VEDLEGG 1 - DETALJER INVESTERINGSRESULTAT	37
VEDLEGG 2 - OBLIGATORISKE TABELLER.	38

Sammendrag

Til deg som er kunde i Storebrand.

Solvens II er innført fra 1.1.2016¹. Hovedmålet er at alle forsikringsselskaper med stor sikkerhet skal kunne betale det kundene har krav på i forsikringsoppgjør. Regelverket stiller derfor krav til hvor mye kapital selskapene må ha. Regelverket gir også føringer for hvordan selskapene skal innrette seg for å fremme god risikoforståelse og -kultur. Regelverket er det samme i alle land i EU/EØS-området. Det skal sikre likebehandling av kunder og like konkurransevilkår for forsikringsselskapene. Storebrand er et forsikringsdominert konsern, så derfor gjelder Solvens II-regelverket også på gruppenivå for Storebrand ASA.

Solvens II stiller krav til offentliggjøring av informasjon i form av en årlig "Rapport om solvens og finansiell stilling". Dette er den første utgaven. Rapporten gir informasjon om hvilken virksomhet Storebrand-konsernet driver og resultatene i 2016 (A. Virksomhet og resultater), hvordan risikostyringen og internkontrollen fungerer (B. Systemet for risikostyring og internkontroll), hvilke risikoer Storebrand har (C. Risikoprofil), hva som er verdien av eiendeler, forpliktelser og solvenskapital pr. 31.12.2016 (D. Verdivurdering for solvensformål) og til slutt størrelse og sammensetning av solvenskapitalen i forhold til risikoene den skal dekke i form av kapitalkrav (E. Kapitalstyring).

Hovedproduktene til Storebrand er privat tjenestepensjon i Norge og Sverige og egenbetalt (individuell) pensjon i Norge. For pensjonssparing er det to store usikkerheter som gir risiko. Det er usikkert hva avkastningen på den innbetalte premien blir, og det er usikkert hvor lenge man lever som pensjonist. Risikoen forsterkes av at det kan gå mer enn 50 år fra premien innbetales til den utbetales som pensjon. For tradisjonell, garantert pensjon (ytelsespensjon), er det Storebrand som har påtatt seg det meste av denne risikoen. Storebrand garanterer en minimum avkastning og at pensjonen blir utbetalt livslangt. De fleste private bedrifter i Norge har ikke lenger ytelsesordninger eller har lukket disse for nye ansatte, men Storebrand har en stor bestand av ferdig betalte pensjonsordninger (fripolis). Det er satt av mye kapital for å dekke usikkerheten knyttet til framtidig avkastning og levetid fra fripolisene. Dette er helt vesentlig for at garantiene skal ha reell verdi.

Mesteparten av nye premier for tjenestepensjon er knyttet til innskuddspensjonsordninger. For disse produktene er det du som kunde som har avkastningsrisikoen. Det samme gjelder privat pensjonssparing innenfor fondsforsikring, f.eks. produktet Ekstrapensjon. Storebrand har likevel en viktig rolle knyttet til fondsutvalg og rådgivning, og har ansvar for å forvalte midlene på en bærekraftig og forsvarlig måte, inkludert at kostnadene skal være rimelige. En enkel og helhetlig løsning på dette er forvaltningsformen Anbefalt Pensjon i Norge og SparaSäkra i Sverige. For fondsforsikring er det vanligvis en tidsbegrenset utbetaling, slik at det er du som kunde som må sørge for at pensjonen varer livet ut. Storebrands rolle er å gi deg god, helhetlig oversikt over alle dine pensjonsrettigheter og gi råd om hva du kan gjøre for å tilfredsstille dine pensjonsbehov.

Storebrand tilbyr forsikringsdekning hvis noe uforutsett skjer. Du kan få erstatning for tap av, eller skader på, eiendeler. Du kan få engangserstatning eller årlige utbetalinger hvis du blir utsatt for en ulykke, blir syk eller ufør og du kan sikre etterlatte ved død. Storebrand tilbyr også helseforsikring som dekker behandlingskostnader ved sykdom eller skader. Også for disse produktene beregnes risikoen som Storebrand har påtatt seg, og risikoen dekkes ved å sette av kapital.

Storebrand tilbyr også kapitalforvaltning til institusjoner og privatpersoner både i Norge og Sverige. I Norge tilbys banktjenester inkludert boliglån til personmarkedet. Hovedmålgruppen i personmarkedet er ansatte og tidligere ansatte i bedrifter som har tjenestepensjon i Storebrand.

Under Solvens II skal alle eiendeler og forpliktelser vurderes til markedsverdi. Tallene i denne rapporten er konsoliderte tall som inkluderer alle selskapene i Storebrand-konsernet, også de datterselskapene som ikke er forsikringsselskap. Samlet verdi av eiendelene i Storebrand-konsernet beregnet med Solvens II-regler er NOK 476,2 mrd., mens samlet verdi av forpliktelsene er NOK 440,5 mrd., se tabell 1. Storebrand har dermed eiendeler som er NOK 35,7 mrd. mer verdt enn forpliktelsen de skal dekke. Storebrand har også tatt opp ansvarlige lån på NOK 7,2 mrd. som teller som solvenskapital. Total solvenskapital² er NOK 42,0 mrd.

¹ Norge er Solvens II implementert gjennom Finansforetaksloven med forskrifter

² Etter fratrukk for avsatt utbytte, egne aksjer og ikke-tellende minoriteter.

TABELL 1 SOLVENS II BALANSEN FOR STOREBRAND ASA PR 31.12.2016

(NOK mill.)			
Eiendeler		Forpliktelser	
Finansielle eiendeler som ikke er fondsforsikring	321 064	Forsikringstekniske forpliktelser inkl. overgangsregler	414 794
Finansielle eiendeler for fondsforsikring	139 760	-Livsforsikring	282 181
Andre eiendeler	15 331	-Skadeforsikring	1 516
		-Fondsforsikring	131 097
		Ansvarlige lån	7 198
		Andre forpliktelser	18 486
Totale eiendeler	476 155	Totale forpliktelser	440 478
		Netto eiendeler	35 677

Solvens II stiller krav til hvor stor solvenskapitalen må være i en normalsituasjon. Dette kalles "solvenskapitalkrav" og er beregnet til totalt NOK 24,2 mrd. for forsikringsselskapene i konsernet, se tabell 2. Størrelsen på solvenskapitalkravet skal sikre at det er 99,5 % sikkert at du som kunde får det forsikringsoppgjøret eller den pensjonsutbetalingen du har krav på. I tillegg kommer kapitalkrav fra selskapene i konsernet som er underlagt soliditetsregler for bank og verdipapirselskaper (CRD IV). Totalt kapitalkrav for gruppen er NOK 26,8 mrd.

Det er kapitalkrav for alle vesentlige risikoer som Storebrand har. 91 % av kapitalkravet kommer fra forsikringsvirksomheten. 9 % av kapitalkravet kommer fra annen virksomhet, i hovedsak fra bankvirksomheten.

TABELL 2 SOLVENS KAPITALKRAV PR 31.12.2016

(NOK mill.)	
Finansmarkedsrisiko	24 175
Motpartsrisiko	529
Livsforsikringsrisiko	8 773
Skade- og helseforsikringsrisiko	1 027
Operasjonell risiko	1 449
Tapsabsorberende skatteeffekt	-5 363
Totalt solvenskapitalkrav forsikringsselskap	24 248
Kapitalkrav datterselskap regulert etter CRD IV	2 537
Totalt kapitalkrav	26 784

TABELL 3 SOLVENSPOSISJON PR 31.12.2016

(NOK mill.)	
Solvenskapital	42 018
Solvenskapitalkrav	26 784
Solvensmargin	156,9 %

Innenfor forsikringsvirksomheten er 67 %³ av kapitalkravet knyttet til at finansmarkedene, spesielt rentenivå, aksjer, eiendom, kreditt-påslag og valuta, kan utvikle seg ulikt fra det som er forventet. 24 % av kapitalkravet er knyttet til livsforsikringsrisikoen, blant annet at pensjonskunder kan leve lenger enn forventet. Forsikringsvirksomheten har også operasjonell risiko, risiko fra skadeforsikring og risiko knyttet til at motparter ikke gjør opp for seg. Samlet krav reduseres med diversifisering, dvs. at det er lite sannsynlig at alt skjer samtidig, og som følge av at redusert skatt vil kompensere for noe av tapene.

Når solvenskapitalen på NOK 42,0 mrd. settes i forhold til kapitalkravet på NOK 26,8 mrd., får Storebrand en solvensmargin på 157 %⁴. Kravet i regelverket er at solvensmarginen skal være over 100 % i en normalsituasjon. Storebrands eget mål er over 150 %.

Solvens II-regelverket inneholder overgangsregler. Storebrand Livsforsikring anvender overgangsregel for verdsettelse av forsikringsforpliktelsen. Storebrand Livsforsikring og SPP anvender overgangsregel for beregning av kapitalkravet for aksjer. Disse overgangsreglene gjelder også på gruppenivå. Uten overgangsregler er solvenskapitalen NOK 39,7 mrd., solvenskapitalkravet NOK 27,6 mrd. og solvensmarginen 144 %.

Storebrand Livsforsikring, Storebrand Forsikring og Storebrand Helseforsikring i Norge, SPP i Sverige og Euroben i Irland, har gjort egne solvensberegninger på selskapsnivå og offentliggjort rapport om solvens og finansiell stilling. Storebrand Bank, Storebrand Asset Management og andre datterselskap regulert etter CRD IV rapporterer etter kravene som gjelder for disse selskapene. Alle datterselskapene tilfredsstiller soliditetskravene i relevant regelverk og egne mål for soliditet.

⁴ Solvens og finansiell stilling Storebrand ASA ³ Før diversifisering mellom risikomodulene.

⁴ Etter avsetning for utbytte for 2016.

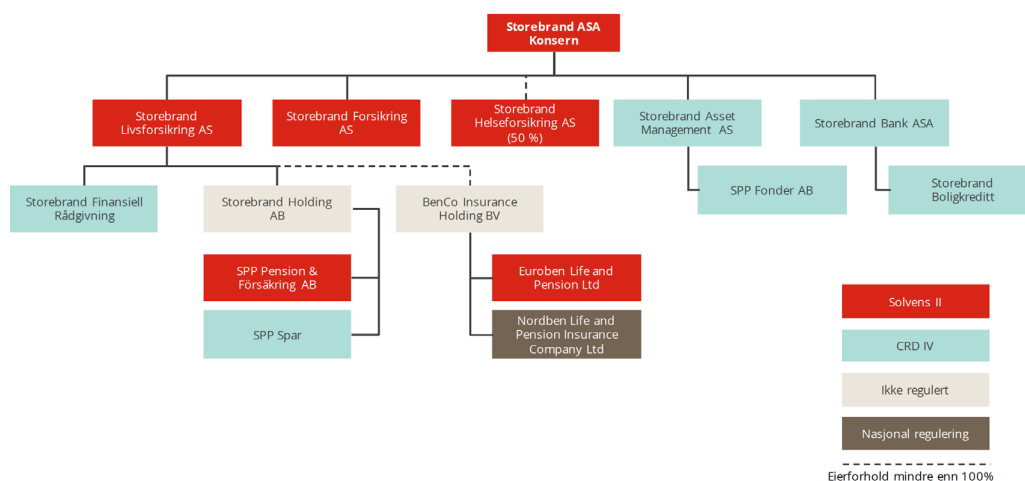
A. VIRKSOMHET OG RESULTATER

A.1 VIRKSOMHET

Storebrand ASA er morselskap i Storebrand-konsernet og har hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune. Storebrand har sin hovedvirksomhet i Norge og Sverige og er underlagt gruppetsyn av Finanstilsynet⁵. Storebrand ASA og konsernets regnskaper er revidert av Deloitte AS⁶.

Storebrand ASA er børsnotert på Oslo Børs. Pr 31.12.2016 var Storebrand det 13. største selskapet målt i markedsverdi. Selskapet har en spredt eierstruktur og er blant de selskapene på Oslo Børs som har størst antall aksjonærer. 56 % av aksjonærene er utlendinger, fordelt på 52 land. Folketrygdfondet er største eier med 12,81 % av aksjene pr 31.12.2016. Nærmere informasjon om aksjonærforhold, herunder oversikt over de 20 største eierne, finnes i avsnittet Aksjonærforhold i årsberetningen for 2016 for Storebrand ASA.

Som følge av at Storebrand er en forsikringsdominert gruppe, er Storebrand ASA underlagt Solvens II i kraft av å være det øverste eierselskapet i gruppen. Figuren viser en forenklet konsernstruktur⁷, inkludert hvilken regulering som gjelder for de vesentligste konsernselskapene.

FIGUR 1 FORENKLET KONSERNSTRUKTUR

Storebrand ASA eier 100 % av Storebrand Livsforsikring AS, som er den største virksomheten i Storebrand-konsernet. Storebrand Livsforsikring er en ledende leverandør av livsforsikringer og pensjonsprodukter til bedrifter og privatpersoner. Storebrand Livsforsikring AS eier 100 % av Storebrand Holding AB som igjen eier 100 % av SPP Pension & Forsikring AB. SPP er en ledende svensk leverandør av livsforsikringer og tjenestepensjon og har sitt hovedkontor i Stockholm. Storebrand Livsforsikring AS eier også 89,6 % i BenCo Insurance Holding BV som igjen eier 100 % av Euroben Life and Pension Ltd med hovedkontor i Dublin og Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. på Guernsey. Selskapene tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

Storebrand ASA eier 100 % av Storebrand Forsikring AS som tilbyr skadeforsikringsprodukter til privatpersoner og 50 % av Storebrand Helseforsikring AS som tilbyr helseforsikringsprodukter til bedrifter og privatpersoner.

Storebrand ASA eier 100 % av Storebrand Bank ASA med datterselskaper som tilbyr banktjenester til privatmarkedet i Norge.

Storebrand ASA eier 100 % av Storebrand Asset Management AS som tilbyr kapitalforvaltning til bedrifts- og privatmarkedet i Norge og Sverige. Virksomheten i Sverige drives gjennom det 100 % eide datterselskapet SPP Fonder AB. Storebrand Asset Management forvalter også det meste av kapitalen for konsernets forsikringselskaper.

Storebrand ASA rapporterer Solvens II på gruppebasis. Rapporteringen inkluderer alle konsernets datterselskaper, også de selskapene som ikke er underlagt Solvens II. Forsikringselskapene⁸ har egen Solvens II-rapportering på solo-basis, inkludert rapport om solvens og finansiell stilling. Konsernets bank- og verdipapirselskaper, herunder Storebrand Bank ASA og Storebrand Asset Management AS, rapporterer etter CRD IV-regelverket.

⁵ Finanstilsynet: Revierstredet 3, 0151 Oslo; Postboks 1187 Sentrum, 0107 Oslo; Telefon: 22 93 98 00

⁶ Deloitte AS: Dronning Eufemias gate 14; Postboks 221 Sentrum, 0103 Oslo; Telefon: 23 27 90 00

⁷ En fullstendig oversikt over selskapene i Storebrand-konsernet kan finnes i årsrapport 2016 for Storebrand ASA, s. 196.

⁸ Storebrand Livsforsikring AS, SPP Pension & Forsikring AB, Storebrand Forsikring AS, Storebrand Helseforsikring AS, Euroben Life & Pension Ltd.

Storebrands kjernevirksomhet styres og rapporteres i segmentene Sparing, Forsikring og Garantert Pensjon⁹.

- *Sparing* omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. Produktene omfatter fondsforsikring (innskuddspensjon og unit link) til bedrifter og privatpersoner i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bank.
- *Forsikring* omfatter konsernets skade- og risikodekninger. Produktene omfatter helseforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.
- *Garantert pensjon* omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse. Produktene omfatter ytelsepensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

Storebrand leverer bedre pensjon – enkelt og bærekraftig. Pensjonstilværelsen er en sum av mange små og store finansielle beslutninger, og konsernet tilbyr derfor produkter innenfor sparing, forsikring og bank, til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. Sparing og Forsikring er konsernets satsingsområder mens Garantert pensjon er i langsiktig avløp.

Storebrands strategi er å levere lønnsom vekst innenfor satsingsområdene våre gjennom enkle og bærekraftige løsninger, samtidig som vi forvalter våre garanterte porteføljer på en kapitaleffektiv måte. Tjenestepensjon er kjerneproduktet i både Norge og Sverige. I Norge tilbys også de ansatte og tidligere ansatte i våre kundebedrifter attraktive løsninger innenfor personmarkedet.

A.2 FORSIKRINGSRESULTAT

Resultatene i dette kapitlet samsvarer med teknisk regnskap i den finansielle rapporteringen for Storebrand, ref. note 14 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern, men gruppert i henhold til segmentinndelingen som benyttes for Solvens II-rapportering. Informasjon om risikoresultatet finnes i note 8 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

Livsforsikring

Størstedelen av premieinntektene, utbetalingene og kostnadene for Storebrand er knyttet til livsforsikringsprodukter. For 2016 var samlede premier for egen regning fra livsforsikringsprodukter NOK 22 655 mill. fordelt på helseforsikring (lik liv), garanterte produkter med overskuddsdeling, fondsforsikring og øvrig livsforsikring. Kostnadene knyttet til livsforsikringsprodukter var NOK 2 733 mill. Resultatet fra livsforsikringsprodukter, fordelt pr. hovedområde slik Storebrand følger opp forretningen, er også beskrevet i note 40 i årsberetningen for Storebrand konsern.

TABELL 4 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER PR. SEGMENT FOR 2016 (LIVSFORSIKING)

(NOK mill.)	Garanterte produkter			Øvrig livsforsikring	Sum livsforsikring
	Helseforsikring	med overskuddsdeling	Fondsforsikring		
Brutto premier	1 030	6 251	13 982	1 424	22 687
Gjenforsikret andel	17	3	-	2	22
Netto premier	1 013	6 248	13 982	1 422	22 665
Brutto forsikringsutbetalinger	797	13 407	4 330	330	18 864
Gjenforsikret andel	5	0	-	-	5
Netto forsikringsutbetalinger	791	13 407	4 330	330	18 858
Kostnader	217	1 304	958	199	2 733

Segmentet helseforsikring (lik liv) omfatter uførehetsforsikring (sjukförsäkring) fra konsernets svenske datterselskap SPP.

Segmentet garanterte produkter med overskuddsdeling er i hovedsak kollektiv tjenestepensjon og individuelle pensjonsordninger med garanterte ytelser og overskuddsdeling. Segmentet inkluderer forsikringer som gir utbetaling ved uførhet eller til etterlatte ved død, når disse henger sammen med en garantert alderspensjon. Samlede utbetalinger er større enn premieinnbetalinger, og dette må ses i sammenheng med at de fleste kontraktene er lukket for nye premier og at en vesentlig del av bestanden er under utbetaling. Premieinnbetalinger fra tidligere år er satt av til å dekke utbetalingene.

⁹ Segmentene er nærmere beskrevet i note 5. Segmenter i årsrapporten for 2016 for Storebrand ASA.

Segmentet fondsforsikring består av kollektiv tjenestepensjon (innskuddspensjon, hybridpensjon og fripoliser med investeringsvalg) og individuelle pensjonsordninger uten garantert avkastning¹⁰ eller ytelser. Når premieinnbetalingene er vesentlig større enn forsikringsutbetalingene, må dette ses i sammenheng med at få har nådd pensjonsalder, spesielt innenfor innskuddspensjon i Norge. Mesteparten av den innbetalte premien settes derfor av til å dekke pensjonsutbetalinger i framtidige år.

Segmentet øvrig livsforsikring er forsikring mot uførhet, sykdom, ulykke eller død. Kollektiv uførhetsforsikring gir årlige utbetalinger hvis de forsikrede blir arbeidsuføre. Gruppelivsforsikring gir engangsutbetalinger ved invaliditet som følge av ulykke eller sykdom, eller til etterlatte ved død.

Skadeforsikring

Storebrand har tre datterselskap som tilbyr produkter som er definert som skadeforsikring, inkludert helseforsikring (lik skade). Storebrand Forsikring AS og Storebrand Helseforsikring AS tilbyr kun skadeforsikring. I tillegg tilbyr Storebrand Livsforsikring AS noen produkter definert som skadeforsikring. For 2016 var samlede netto forfalte premier fra skadeforsikringsprodukter NOK 1 722 mill. Kostnadene knyttet til skadeforsikringsprodukter var NOK 376 mill. Resultatet fra skadeforsikringsprodukter, fordelt pr. hovedområde slik Storebrand følger opp forretningen, er også beskrevet i note 41 i årsberetningen for Storebrand konsern.

TABELL 5 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER PR. SEGMENT FOR 2016 (SKADEFORSIKRING)

(NOK mill.)	Helse forsikring	Ulykke	Yrkesskade	Bil og motor	Brann	Øvrig	Sum skadeforsikring
Brutto forfalt premier	314	278	78	618	370	90	1 748
Gjenforsikret andel	1	7	4	7	7	1	26
Netto forfalt premier	313	271	74	611	363	90	1 722
Brutto opptjent premier	308	278	78	609	367	89	1 730
Gjenforsikret andel	1	7	4	7	7	1	26
Netto opptjent premier	308	271	74	602	360	89	1 704
Brutto forsikringsutbetalinger	190	183	59	462	293	61	1 248
Gjenforsikret andel	0	5	2	-3	32	0	36
Netto forsikringsutbetalinger	190	179	57	465	260	61	1 212
Kostnader	73	59	12	135	76	19	376

I tabellen er segmentene gruppert ut fra hovedkategori, som i hovedsak samsvarer med det som tilbys fra de ulike forsikringssekselskappene innenfor Storebrand-konsernet. I vedlegg 2 er det en tabell med en mer detaljert oppdeling pr. bransje (S.05.01.02).

Segmentet helseforsikring (lik skade) omfatter de produktene som selges gjennom Storebrand Helseforsikring AS. Selskapet tilbyr dekning av utgifter knyttet til sykdom og skader. Storebrand eier 50 %, slik at halvparten av selskapets premier, utbetalinger og kostnader inngår i konsernets rapportering.

Segmentene ulykke og yrkesskade selges både gjennom Storebrand Forsikring AS og Storebrand Livsforsikring AS. Dette er forsikringer som gir en engangserstatning hvis ulykker inntreffer¹¹ eller gir erstatning ved yrkesskader.

De resterende segmentene er i hovedsak tingskadeforsikring som selges gjennom Storebrand Skadeforsikring AS. Forsikringene gir erstatning ved tap eller skade på eiendeler, med bilforsikring og husforsikring som de største områdene.

I vedlegget til denne rapporten er det en tabell som gir nærmere informasjon om hvordan forsikringsutbetalinger har påløpt over tid for de siste 10 årgangene (S.19.01.21).

¹⁰ Inkluderer også fripoliser med investeringsvalg og hybrid tjenestepensjon, som kan ha 0 % avkastningsgaranti.

¹¹ Omfatter ikke Gruppeliv, som inngår som Øvrig livsforsikring.

Geografisk fordeling

Størstedelen av premier, utbetalinger og kostnader er i Norge (hjemstat), med det resterende i hovedsak i Sverige, se tabell 6.

TABELL 6 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER – LANDFORDELT (LIVSFORSIKRING)

(NOK mill.)	Hjemstat	Landfordelt etter størrelsen på forfalte bruttopremier - skadeforsikringsforpliktelser		Sum av hjemstaten og de 5 største stater
		Sverige	Irland	
Brutto forfalt premier	16 250	6 370	67	22 687
Gjenforsikret andel	19	3	0	22
Netto forfalt premier	16 231	6 367	67	22 665
Brutto opptjent premier	16 250	6 370	67	22 687
Gjenforsikret andel	19	3	0	22
Netto opptjent premier	16 231	6 367	67	22 665
Brutto forsikringsutbetalinger	10 077	8 406	381	18 864
Gjenforsikret andel	5			5
Netto forsikringsutbetalinger	10 072	8 406	381	18 858
Brutto endringer i andre forsikringstekniske avsetninger		7 197	603	7 800
Gjenforsikringsandel				
Netto endringer i andre forsikringstekniske avsetninger		7 197	603	7 800
Kostnader	1 712	939	25	2 733

Om lag 90 % av premier, utbetalinger og kostnader for skadeforsikring er i Norge (hjemstat), med det resterende i Sverige.

TABELL 7 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER – LANDFORDELT

(NOK mill.)	Hjemstaten (Norge)	Sverige	Sum skadeforsikring
Brutto forfalt premier	1 579	169	1 748
Gjenforsikret andel	26	0	26
Netto forfalt premier	1 553	169	1 722
Brutto opptjent premier	1 567	163	1 730
Gjenforsikret andel	26	0	26
Netto opptjent premier	1 541	163	1,704
Brutto forsikringsutbetalinger	1 152	96	1,248
Gjenforsikret andel	33	-0	32
Netto forsikringsutbetalinger	1 119	96	1,215
Kostnader	330	42	376

A.3 INVESTERINGRESULTAT

Investeringsresultatene er basert på verdsettelse til virkelig verdi som brukes for solvensbalansen. Det medfører at det blir avvik mot finansregnskapet som benytter amortisert kost for deler av investeringene.

For 2016 realiserte Storebrand inntekter fra investeringer på NOK 16 619 mill. Av dette var NOK 8 276 mill. renteinntekter, NOK 1 588 mill. aksjeutbytter, NOK 1 015 leieinntekter og NOK 5 740 mill. kursgevinster (netto) ved salg av verdipapirer. Andre verdiendringer var NOK 10 830 mill.

Storebrands investeringer er fordelt på tre hovedgrupper av porteføljer, kollektivporteføljer (garanterte kundeporteføljer), fondsforsikringsporteføljer (kundeporteføljer uten garanti) og selskapsporteføljer. Markedsrisikoen påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene, dette er nærmere beskrevet i kapittel B.2 Markedsrisiko.

TABELL 8 INNTEKTER OG KOSTNADER KNYTTET TIL INVESTERINGENE FORDELT PÅ HOVEDPORTEFØLJER

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Leieinntekter	Netto kursgevinster	Verdiendringer
Kollektivporteføljen	700	7 469	931	3 719	3 059
Fondsforsikringsporteføljen	263	366	84	1 581	8 040
Selskapsporteføljen	624	441	-	440	-269
Totalt	1 588	8 276	1 015	5 740	10 830

Nærmere detaljer om hvordan inntekter er fordelt på aktivklasser finnes i vedlegget til denne rapporten (Vedlegg 1).

Storebrand har ikke ført investeringsinntekter eller –kostnader direkte mot egenkapitalen. Storebrand har ikke investeringer i verdipapirisering.

Inntekter fra investeringer framgår også av note 16 Netto inntekter for ulike klasser av finansielle instrumenter og note 17 Netto inntekter fra eiendommer i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET

For forsikringsselskapene er det meste av inntekter og kostnader relatert til forsikringsvirksomheten eller investeringene. For konsernet er det også inntekter og kostnader knyttet til kapitalforvaltningsvirksomheten og banken. Inntekter og kostnader fra Storebrand Asset Management og privatmarkedsdelen av Storebrand Bank rapporteres som en del av segmentet Sparing i årsrapporten for 2016 for Storebrand ASA.

Storebrand-konsernet er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Med rentenivået pr. utgangen av 2016 forventes det om lag NOK 100 mill. i rentekostnader kvartalsvis.

Øvrig virksomhet er nærmere beskrevet i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern i note 18 Andre inntekter og note 27 Andre kostnader.

A.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Virksomheten og resultatene for 2016 er utførlig beskrevet i årsrapporten for 2016 for Storebrand ASA.

B. SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret og styrets underutvalg

Ved utgangen av 2016 besto styret i Storebrand ASA av ti medlemmer (seks menn og fire kvinner), herav syv valgt av aksjonærene og tre valgt av de ansatte. Ingen av styremedlemmene som er valgt av generalforsamlingen har ansettelses- eller oppdragstakerforhold til Storebrand, utover sine verv som styremedlemmer. Daglig ledelse er ikke representert i styret.

Styret er ansvarlig for at selskapet er forsvarlig organisert, at det fastsettes risikorammer, strategi, plan og budsjett for virksomheten, samt for å påse at virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, herunder at selskapet drives i samsvar med lovgivningen. Styret skal også føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet forøvrig. Styrets arbeidsform reguleres av egen styreinstruks som gjennomgås årlig.

Styret har etablert tre underutvalg i form av kompensasjonsutvalg, revisjonsutvalg og risikoutvalg. Utvalgene består av tre til fire styremedlemmer, hvorav to til tre er aksjonærvalgte og én ansattvalgt. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg og bistår styret i forberedelsen av saker, men beslutninger fattes kun av et samlet styre. Utvalgene kan på eget initiativ gjennomføre møter og behandle saker uten deltakelse fra administrasjonen.

Revisjonsutvalget bistår styret ved å gjennomgå, vurdere og eventuelt foreslå tiltak i forhold til virksomhetens kontrollmiljø, finansiell og operasjonell rapportering, risikostyring og internkontroll, samt ekstern- og internrevisjon.

Risikoutvalgets hovedoppgave er å forberede styrebehandlingen på risikoområdet, med særskilt oppmerksomhet på konsernets risikoappetitt, risikostrategi og investeringsstrategi. Utvalget skal bidra med framoverskuende beslutningsstøtte knyttet til styrets drøfting av virksomhetens risikotaking, finansielle prognoser og behandling av risikorapporteringen.

Kompensasjonsutvalget fungerer som konsernets felles godtgjørelsesutvalg i henhold til norsk og svensk regelverk. Kompensasjonsutvalget skal gi råd til styrene i de av konsernets selskaper i Norge og Sverige som plikter å ha godtgjørelsesutvalg. Dette gjelder i alle saker som omhandler det enkelte selskaps godtgjørelsesordning for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av betydning for selskapets risikoeksponering og ansatte med kontrolloppgaver.

Daglig ledelse

Administrerende direktør i Storebrand ASA (konsernsjefen) står for den daglige ledelse av Storebrands virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Konsernsjefen rapporterer til selskapets styre. Konsernsjefens ansvar og oppgaver er gitt i instruks vedtatt av styret.

Konsernsjefen er gitt fullmakt til å representere eierinteressene i generalforsamlingene i konsernets datterselskaper. Konsernsjefen eller den han bemyndiger utpeker aksjonærvalgte styremedlemmer i datterselskapene. Ved valg av interne aksjonærvalgte styremedlemmer er det et krav at vedkommende ikke har et direkte funksjonsansvar i linje til selskapets administrerende direktør for leveranser som ligger til grunn for styrets analyse av selskapets finansielle situasjon og risikosituasjon dersom dette vil svekke styrets evne til å foreta en uavhengig og kritisk vurdering av den fremlagte saken.

I den funksjonelle styringen av konsernet utgjør konsernledelsen det øverste ledelsesnivået. Det er ansvarsområder for kunder i Norge, Sverige og kapitalforvaltning samt tverrgående ansvarsområder for digital forretningsutvikling, kundebetjening og produkt, økonomi og finans samt HR og IT.

Uavhengige kontrollfunksjoner

Styret i Storebrand ASA har etablert uavhengige kontrollfunksjoner i henhold til relevante lovkrav (risikostyringsfunksjon, compliance-funksjon, aktuarfunksjon, internrevisjon). Organisering og ansvar for uavhengige kontrollfunksjoner er nærmere beskrevet i kapitlene B.3-B.6.

Godtgjørelse

Storebrand skal ha konkurransedyktige og stimulerende avlønningsprinsipper som bidrar til å tiltrekke, utvikle og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere. Storebrand skal ha en insentivmodell som støtter strategien, med vekt på kundens interesser og langsiktighet, en ambisiøs samarbeidsmodell, samt transparens som styrker konsernets omdømme. Selskapet vil derfor i all hovedsak legge vekt på fastlønn som virkemiddel i den økonomiske totalkompensasjonen, og i begrenset grad benytte seg av variabel godtgjørelse.

Konsernledelsen og ledende ansatte som påvirker selskapets risiko i vesentlig grad, har kun fastlønn. Øvrige ansatte kan få en diskresjonær bonus på 5-15 % av fastlønn.

Selskapet besørger og bekoster en ordinær kollektiv pensjonsforsikring for alle ansatte i henhold til enhver tid gjeldende pensjonsavtale. Fra 2015 har selskapet innskuddsbaserte pensjonsordninger for alle ansatte i Norge som også omfatter lønn over 12G. Pensjonen for ansatte i SPP i Sverige følger de Bankanställdas Tjänstepensionsplan (BTP).

Ved overgangen fra ytelse- til innskuddsordning i Norge ble det gitt kompensasjon til ansatte som beregningsmessig kom dårligere ut etter endringen. Kompensasjonen gis som månedlig tilleggssparing i maksimalt 36 måneder. Tilleggssparingen beskattes som lønn. For konsernledelsen vil den beregnede kontantverdien av pensjonsrettigheter for lønn over 12G som allerede var opparbeidet før endringen, bli utbetalt over en femårsperiode.

Konsernsjefen og konserndirektørene har rett til etterlønn ved oppsigelse fra selskapets side. Rett til etterlønn inntreffer også ved egen oppsigelse dersom dette skyldes vesentlige organisatoriske endringer eller tilsvarende forhold som ikke gjør det naturlig at vedkommende fortsetter i sin stilling. Dersom arbeidsforholdet bringes til opphør på grunn av grovt pliktbrudd eller annet vesentlig mislighold av arbeidsavtalen, gjelder ikke rett til etterlønn. Til fradrag i etterlønnen går enhver inntekt vunnet ved arbeid. Etterlønnen utgjør den pensjongivende lønn ved ansettelsesforholdets avslutning, eksklusiv alle eventuelle bonusordninger. Konsernsjefen har 24 måneders etterlønn. Øvrige konserndirektører har maksimalt 18 måneders etterlønn.

Ytterligere detaljer rundt pensjonsordninger og godtgjørelse, herunder nivået på mottatt godtgjørelse til styret og ledende ansatte, kan finnes i notene 24 og 25 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

Transaksjoner med nærstående

Selskaper i Storebrand-konsernet har transaksjoner med nærstående parter som er aksjonærer i Storebrand ASA og ledende ansatte. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapene i konsernet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenstepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing.

Nærmere detaljer er gitt i note 49 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

B.2 KRAV TIL EGNETHET

Styret i Storebrand ASA har etablert prosesser som sikrer at selskapets styre, administrerende direktør/faktisk ledelse, samt ledere for uavhengige kontrollfunksjoner/nøkkelfunksjoner, tilfredsstillende krav til egnethet. Personer som innehar ledelse- eller nøkkelfunksjoner skal ha tilstrekkelige kvalifikasjoner for det ansvar og de oppgaver som tillegges de respektive roller, tilstrekkelig erfaring og utdanning som kreves for å utføre rollen, samt atferd og integritet som oppfyller krav til hederligandel og skikkethet. Styret samlet skal ha tilfredsstillende bredde i kvalifikasjoner, erfaring og kunnskap tilknyttet virksomhetens art.

Arbeid med gjennomføring og dokumentasjon av egnethetsvurderingen foretas i forbindelse med styrevalg, årlige styreevalueringer, rekruttering, herunder bakgrunnssjekk, årlig suksessjonsplanlegging og etterfølgerprosesser samt medarbeideroppfølginger.

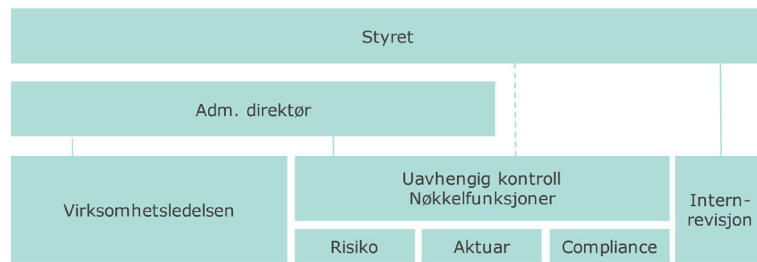
Ledelse- og nøkkelfunksjoner som håndteres av ekstern tjenesteleverandør, skal vurderes på samme måte som tilsvarende rolle i eget selskap. Storebrand-konsernet har utkontraktert internrevisjon til Ernst & Young (EY). En ansatt i Storebrand er ansvarlig for kontrakten. Den ansvarlige oppfyller egnethetskrav i form av å ha den nødvendige kompetanse og erfaring for å kunne bedømme prestasjoner og leveranser fra EY.

Egnethetsvurderingen gjøres minst årlig eller ved vesentlige strategiske eller organisasjonsmessige endringer, ved bytte eller annen endring av ledelse- eller nøkkelfunksjon og ved utkontraktering av ledelse- eller nøkkelfunksjon. Finanstilsynet informeres løpende om hvem som er omfattet av egnethetsvurderingen.

B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET, HERUNDER EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS

Systemet for risikostyring

Konsernets organisering av risikohåndteringen følger en modell basert på tre forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

Styret i Storebrand ASA og styrene i datterselskapene har det overordnede ansvaret for å begrense og følge opp virksomhetens risikoer. Styrene fastsetter årlig rammer og retningslinjer for virksomhetens risikotaking, mottar rapporter over faktisk risikonivå og har minimum to ganger årlig en framoverskuende gjennomgang av risikosituasjonen.

Som første forsvarslinje har konsernledelsen det overordnede ansvaret for virksomhetens risikohåndtering. Risikoeierne i konsernledelsen skal bidra til at administrerende direktører kan ivareta sitt totalansvar for alle risikoer innenfor datterselskapene på en betryggende måte. Administrerende direktør har ansvar for at risikohåndteringen innenfor eget selskap fungerer, inkludert etablering av uavhengige kontrollfunksjoner, og for at risikotakingen er innenfor regulatoriske krav og styrefastsatte rammer.

Ledere på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikohåndteringen innen eget ansvarsområde. Alle ansatte skal være kjent med at bevissthet omkring risikoer og risikohåndtering er viktige elementer i konsernets kultur.

Det er etablert uavhengige kontrollfunksjoner (andre forsvarslinje) for risikostyring (chief risk officer), for regeletterlevelse (compliance-funksjonen) og for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjonen). Funksjonene er etablert både på gruppe-nivå og for de enkelte selskap. De uavhengige kontrollfunksjonene er direkte underlagt administrerende direktør og har uavhengig rapportering til styret. Funksjonenes ansvarsområde er beskrevet i instruks gitt av styret. Funksjonelt har de uavhengige kontrollfunksjonene tilhørighet til chief risk officer konsern som igjen er direkte underlagt konsernsjefen.

Opgavene til chief risk officer er å sikre at alle vesentlig risikoer er identifisert, målt og hensiktsmessig rapportert. Funksjonen er aktivt involvert i utviklingen av Storebrands risikoappetitt og risikostrategi og skal ha et helhetlig syn på konsernets risikoeksponering. Herunder følger ansvar for å sikre etterlevelse av relevant regulering for risikostyringen og selskapets virksomhet.

Internrevisjonen (tredje forsvarslinje) er direkte underlagt styret og skal gi styrene i relevante konsernselskaper en bekreftelse på hensiktsmessigheten og effektiviteten i virksomhetens risikohåndtering, herunder hvordan kontrollfunksjonene fungerer.

Risikohåndteringsprosessen

Risikohåndteringsprosessen omfatter identifisering, måling, rammesetting, styring, overvåking, rapportering, dokumentasjon og kommunikasjon av risiko.

Gjennom prosessen for risikoidentifisering skal virksomheten sikre at alle vesentlige risikoer er kjent. Det er etablert et konsernfelles risikounivers som grupperer risikoene i hensiktsmessige risikokategorier. Dette sikrer et felles, helhetlig risikospråk. Utgangspunktet er risikouniverset i Solvens II-rammeverket.

Den totale risikoen måles i form av kapitalkrav i henhold til standardmodellen i Solvens II, ref. kapittel E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav. Risikoen blir i tillegg kvantifisert ved bruk av andre stresstester og scenarionalyser. Alle risikoer har en risikoeier. For de enkelte risikoer er risikoeier ansvarlig for å måle risikoen, inkludert bruk av relevante stresstester og scenarier. Målingen skal legges til rette for at styret kan følge opp mål og rammer definert i risikoappetitt og/eller risikostrategier.

Risikoappetitten er det samlede risikonivået og hvilke risikotyper Storebrand aksepterer å ta for å nå sine forretningsmessige mål. I risikostrategien konkretiseres føringer fra risikoappetitten til mål og rammer for risikotakingen, både samlet sett og for ulike risikotyper. Styret i Storebrand ASA drøfter og vedtar risikoappetitt og risikostrategi minst årlig. Chief risk officer har ansvar for å utarbeide forslag. Risikoappetitt og risikostrategi gir føringer og sett r rammer for mer detaljerte strategier knyttet til bl.a. finansmarkedsrisiko (investeringsstrategi), forsikringsrisiko, kredittrisiko og lik iditetsrisiko. Styrene i datterselskapene vedtar egen risikoappetitt og risikostrategi innenfor rammer gitt av konsernstyret.

Den enkelte leder på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikostyringen innen eget ansvarsområde. Risikostyringen skal sikre at risikonivået til enhver tid er forenlig med risikoappetitten og er innenfor interne og regulatoriske rammer. Dersom risikoen avviker fra mål eller kommer i brudd med grenser, skal risikoeier umiddelbart sikre at nødvendige tiltak iverksettes.

Risikoeiere overvåker løpende utviklingen i risikoeksponering og skal ha rapporteringsprosedyrer som sikrer at informasjon om vesentlige risikoer blir analysert og kommunisert. På overordnet nivå får styret risikorapportering gjennom orientering om virksomheten i styremøtene og i form av en månedlig virksomhetsrapport. Det er etablert rutiner og systemer som legger til rette for at alle ansatte kan rapportere systematisk og raskt til ledelsen dersom man oppdager avvik, nye risikoer eller at etablerte kontrolltiltak ikke fungerer. Virksomhetens risikorapportering blir supplert av en uavhengig rapportering fra chief risk officer. Funksjonen utarbeider månedlig en risikorapport for konsernet som sendes til konsernledelsen og styrene i Storebrand ASA og Storebrand Livsforsikring. Minst to ganger årlig forbereder cro-funksjonen et risk review i konsernledelsen og styrene.

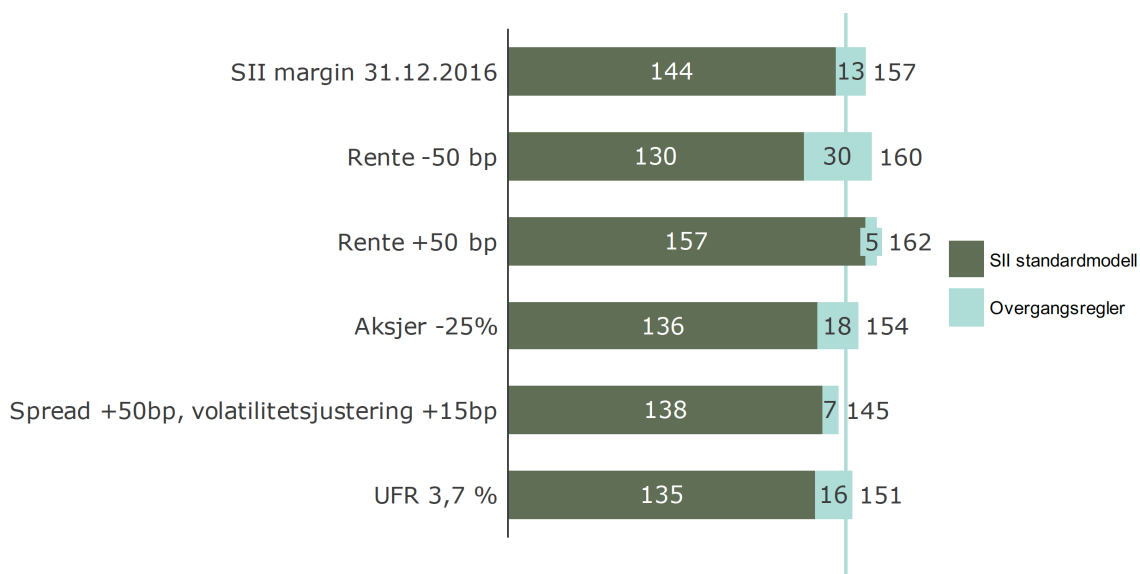
Risikohåndteringen er en integrert del av virksomheten og skal være en støtte for forretningsmessige beslutninger. Styret og ledelsen tar hensyn til relevant risikoinformasjon i alle beslutningsprosesser.

Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA)

Styret gjennomfører minst årlig en egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Ordinær ORSA kobles opp mot konsernets strategi- og planprosess og konkluderes samtidig med finansiell plan og kapitalplan. Styret er ansvarlig for ORSA-prosessen og vedtar et ORSA-dokument som oppsummerer resultatene av risiko- og solvensvurderingen.

Det skal gjennomføres en ekstraordinær ORSA, hel eller delvis, dersom det skjer endringer som kan påvirke risiko og/eller kapital vesentlig. Endringer kan være drevet av interne beslutninger eller eksterne forhold.

Gjennom ORSA-prosessen skal styret vurdere om risikotakingen er i tråd med vedtatt risikoappetitt og er innenfor gjeldende risikorammer, herunder om risikotakingen bidrar på en ønsket måte til oppfyllelse av virksomhetens lønnsomhetsmål, om sammensetning av risiko og utvikling i risikobildet samsvarer med føringer fra risikoappetittutsagnet og om risiko for svingninger i solvensposisjon er innenfor et akseptabelt nivå.

FIGUR 2 SENSITIVITETER FOR SOLVENSMARGIN 31.12.2016

Som en del av ORSA-prosessen beregner Storebrand hvor følsom solvensmarginen er for endring i finansmarkedsforhold. Dette oppdateres og rapporteres kvartalsvis som en del av den finansielle rapporteringen.

Mål for soliditet og kobling til kapitalplan

Storebrand-konsernet har overordnede finansielle mål knyttet til soliditet, lønnsomhet og utbytte. Dette er nærmere beskrevet i avsnittet "Finansielle mål" i årsberetningen for 2016 for Storebrand ASA.

Soliditetsmålet er at solvensmarginen for Storebrand ASA (gruppe) skal være over 150 % inkludert overgangsregler. Styret ønsker at det skal være lav sannsynlighet for at svingninger, spesielt på finansmarkedet, skal gi behov for ekstraordinære tiltak for å styrke solvensposisjonen. Målet er derfor satt vesentlig høyere enn det regulatoriske kravet på 100 %. Solvensmålet skal også være konsistent med et mål om en kreditt-rating på A for Storebrand Livsforsikring AS.

Lønnsomhetsmålet er at egenkapitalavkastningen skal være over 10 %. Risikotakingen skal bidra til at dette målet nås.

Utbytte til aksjonærene skal i en normalsituasjon utgjøre over 35 % av resultatet¹². Utbyttet skal tilpasses slik at konsernet er sikret en tilstrekkelig soliditet. Dersom solvensmarginen for Storebrand ASA faller under 150 % skal redusert utbytte vurderes. Dersom solvensmarginen faller under 130 % vil det ikke bli utdelt utbytte. Det vil heller ikke bli utdelt utbytte dersom solvensmargin uten overgangsregler er under 110 %. For regnskapsåret 2016 er det utbetalt et utbytte på NOK 695 mill., tilsvarende NOK 1,55 pr aksje.

Storebrand ASA har mål om at netto gjeldsgrad skal være nær null. Konsernets kapitalplan er basert på at overskuddskapital, utover målsatt solvensnivå i datterselskaper, som hovedregel skal være i Storebrand ASA. Dette sikrer fleksibilitet og gir beredskap for å styrke kapitalen i gruppens operative selskaper.

Vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll

Styret gjør, minst årlig som en del av ORSA-prosessen, en vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll. Styrets vurdering er at organiseringen er hensiktsmessig med hensyn til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene som er knyttet til Storebrands virksomhet.

B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM

Fundamentet for god risikostyring og internkontroll er et godt kontrollmiljø representert ved styrets, ledelsens og ansattes holdninger, integritet, verdier og etikk, samt den formelle og operasjonelle organiseringen av virksomheten.

Begrepet "internkontroll" omfatter alt selskapet gjør for å oppnå fastsatte mål og begrense uønskede hendelser slik at verdier sikres og skapes både for kunder, eiere, ansatte og samfunnet forøvrig. Internkontroll innebærer med andre ord mer enn rene kontrolltiltak. I dette ligger bl.a. å sørge for en målrettet og kostnadseffektiv drift, en pålitelig rapportering og etterlevelse av eksternt- og internt regelverk. Internkontroll er en kontinuerlig prosess utført av styret, ledelsen og ansatte, integrert i den daglige styring og drift av virksomheten.

Som første forsvarslinje har ledere på alle nivåer i virksomheten ansvar for internkontroll innen eget ansvarsområde, og skal løpende vurdere gjennomføringen av internkontrollen. Kontrollfunksjoner skal organiseres slik at de kan utøve sine oppgaver på en objektiv og uavhengig måte. Det skal legges vekt på å sikre tilstrekkelig uavhengighet for kontrollfunksjonene med sikte på å unngå mulige interessekonflikter. Situasjoner der enkeltpersoner er ansvarlige for beslutninger de selv skal kontrollere, skal ikke forekomme.

Compliance-funksjonen

Compliance-funksjonen for Storebrand-konsernet skal dekke hele konsernets konsesjonsbelagte virksomhet. Funksjonen ledes av group compliance officer. De selskapsvise compliance-funksjonene er formelt tilknyttet de ulike konsesjonsbelagte selskaperes juridiske struktur, men er funksjonelt samlet under group compliance officer.

Compliance-funksjonen har direkte rapportering til administrerende direktør og styret. I den funksjonelle konsernorganisasjonen tilhører funksjonen ansvarsområde cro konsern, og group compliance officer rapporterer til chief risk officer konsern.

Compliance-funksjonens ansvar, oppgaver og rettigheter er beskrevet i styrevedtatt instruks. Funksjonen skal understøtte ledelsens og styrets ansvar for etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Funksjonen skal gi administrerende direktør og styret en uavhengig rapportering og en helhetlig oversikt over de viktigste aktiviteter for rådgivning, overvåking og kontroll av internt og eksternt regelverk, samt framlegge en overordnet plan for kommende års prioriteringer.

B.5 INTERNREVISJONSFUNKSJON

Storebrand har fra 1.1.2013 inngått avtale med Ernst & Young (EY) om internrevisjonsfunksjonen for alle selskaper i konsernet. Ansvarlig partner i EY rapporterer direkte til styret i Storebrand Livsforsikring som fastsetter instruks for internrevisjonen og godkjenner revisjonens årsplan.

¹² Etter skatt, men før amortiseringskostnader.

Internrevisjon i Storebrand-konsernet skal bistå styret og ledelsen i å utøve god virksomhetsstyring gjennom en uavhengig og nøytral vurdering av om selskapenes vesentligste risikoer er tilstrekkelig håndtert og kontrollert.

Internrevisjonen er underlagt styret og skal i sitt arbeide være uavhengig i forhold til de områder og personer som revideres. Internrevisjonen skal kunne foreta undersøkelser på eget initiativ uavhengig av ledelsen. Etter anmodning fra virksomheten, eller på eget initiativ, kan internrevisjonen foreta undersøkelser når det foreligger mistanker om misligheter.

B.6 AKTUARFUNKSJON

For å oppnå en effektiv og konsistent aktuarfunksjon for Storebrand-konsernet, er det utpekt en konsernaktuar som har ansvar for funksjonens samlede leveranse. De ansvarlige for aktuarfunksjonen for forsikringsdatterselskapene inngår i konsernets aktuarfunksjon med rapportering til konsernaktuar.

Aktuarfunksjonen rapporterer til administrerende direktør og styret. I den funksjonelle konsernorganisasjonen tilhører funksjonen ansvarsområde cro konsern. Konsernaktuar rapporterer funksjonelt til chief risk officer konsern.

Aktuarfunksjonens ansvar, oppgaver og rettigheter er beskrevet i styrevedtatt instruks. Aktuarfunksjonens hovedoppgave er sikre at beregningen av forsikringsforpliktelsen for solvensbalansen er pålitelig og egnet. Funksjonen skal uttale seg om retningslinjene for tegning av forsikring og egnetheten og effektiviteten til selskapets gjenforsikringsprogram. Funksjonen skal også bidra til risikostyringsfunksjonens arbeid, spesielt knyttet til forsikringsrisikoen.

Aktuarfunksjonen avgir minst årlig en skriftlig rapport til styret som vurderer graden av pålitelighet og egnethet i beregningen av forsikringsforpliktelsen.

Aktuarfunksjonen skal opptre uavhengig i forhold til selskapets virksomhet. Dette innebærer at funksjonen ikke skal beslutte, ta ansvar for, eller delta i utførelsen av de aktiviteter og tjenester som kontrolleres, på en slik måte at det reises spørsmål om aktuarfunksjonens uavhengighet eller selvstendighet. I forbindelse med enkeltbeslutninger som påvirker selskapets forsikringsforpliktelse i solvensbalansen, skal funksjonens rolle være å uttale seg om tilrådelighet.

B.7 UTKONTRAKTERING

Med utkontraktering forstås de tilfeller hvor Storebrand velger å benytte oppdragstakere til å få utført arbeidsoppgaver som alternativt kunne vært utført av selskapet selv. Styret i Storebrand ASA har vedtatt retningslinjer for utkontraktering. Retningslinjene gjelder både ved utkontrakteringer internt i Storebrand-konsernet og når virksomhet utkontrakteres til eksterne selskaper. Unntak er rene innkjøpsavtaler og avtaler om tjenesteyting med liten betydning for den operasjonelle virksomheten i selskapet.

Det er et grunnleggende prinsipp ved utkontraktering at det utkontrakterende selskap alltid fortsetter å være ansvarlig for den virksomheten som utkontrakteres. Selskapet må derfor være i stand til å utføre sine forpliktelser, samt kontrollere oppdragstakers risikostyring og internkontroll, herunder etterlevelse av lover og regler for den utkontrakterte virksomheten.

Det gjøres alltid en risikovurdering før det besluttes at virksomhet skal utkontrakteres. Utgangspunktet for vurderingen er at utkontrakteringen skal være forsvarlig ut fra forretningsmessige hensyn, samt i forhold til betryggende styring og kontroll, sikkerhet for kontinuerlig drift, effektivt tilsyn og forholdet til våre kunder.

Storebrand inngikk i november 2015 en langsiktig strategisk partnerskapsavtale med Cognizant. Samtidig solgte Storebrand 66 % av aksjene i Storebrand Baltic UAB, som var konsernets servicesenter i Vilnius, Litauen, til Cognizant. Avtalen omfattet i første omgang forretningsprosesser og IT-utvikling som allerede ble utført i Storebrand Baltic. Storebrand ser videre et betydelig potensiale i samarbeidet med tanke på innovasjon og digitalisering av konsernets tjenester med tilhørende effektivisering av prosesser og IT-løsninger. Dette vil gi bedre og mer innovative løsninger for kundene og kostnadsreduksjoner for konsernet.

Selskaper i Storebrand-konsernet har utkontraktert tjenester bl.a. knyttet til forretningsprosesser, drift og utvikling av IT-infrastruktur og drift og utvikling av kjernesystemer, se tabell 8. Det er også konsernintern utkontraktering, bl.a. knyttet til kapitalforvaltning og distribusjon. Styret i Storebrand ASA får årlig en rapport om utkontraktert virksomhet i Storebrand-konsernet. Rapporteringen gir en oversikt over hvilke oppgaver som er utkontraktert samt hvordan utkontrakteringen følges opp. Relevante tilsynsmyndigheter er informert om utkontrakteringer i samsvar med de regler som gjelder for den aktuelle virksomheten.

TABELL 9 OVERSIKT OVER VESENTLIGE UTKONTRAKTERINGER¹³

Kontraktspartner	Tjeneste	Jurisdiksjon
Cognizant Technology Solutions UK Ltd.	Forretningsprosesser IT drift og utvikling	Storbritannia (Litauen, India)
Storebrand og SPP Business Services AB (konserntintern)	Prosesser til Cognizant	Sverige
Evry AB	IT infrastruktur	Sverige
Evry Norge AS	Drift av felles økonomisystem	Norge
Oracle Norge AS	Skytjenester	Norge
Microsoft Ireland Operations	IT-støtte Skytjenester	Irland
Tieto Corporation	IT systemløsninger	Norge
OpusCapita IT solution AS	Systemforvaltning	Norge
Skandikon Administration AS	Forsikringsadministrasjon	Sverige
Basefarm AS	Drift IT infrastruktur	Norge
Charles River Development Inc	Front-office system kapitalforvaltning	Storbritannia
SimCorp AS	Verdipapirsystem	Norge
Skandinavisk Data Center AS	Drift og utvikling kjernesystem bank	Danmark
FDC AS	Drift og utvikling kjernesystem skadeforsikring	Danmark
Touch Technology AS	Opptak av kundesamtaler	Norge
Zalaris HR Services AS	Lønssystem for egne ansatte	Norge
Ernst & Young AS	Internrevisjon	Norge, Sverige
Storebrand Asset Management AS (konserntintern)	Kapitalforvaltning	Norge
Storebrand Bank ASA (konserntintern)	Låneforvaltning Distribusjon	Norge
Storebrand Finansiell Rådgivning AS (konserntintern)	Distribusjon	Norge

B.8 ANDRE OPPLYSNINGER

Systemet for risikostyring og internkontroll er også beskrevet i årsrapporten for 2016 for Storebrand ASA, spesielt kapitlet om Eierstyring og selskapsledelse, avsnittet om Kapitalforhold og risiko i årsberetningen og note 6. Risikostyring og internkontroll.

¹³ Vesentlighet er vurdert i et konsernperspektiv. I rapporten om solvens og finansiell stilling fra konsernets forsikringselskaper er det en liste pr. selskap som er noe mer omfattende, bl.a. for eksterne distribusjonsavtaler.

C. RISIKOPROFIL

C.1 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller reservering (avsetning). De største forsikringsrisikoene for Storebrand er knyttet til levetid, uførhet, kundeavgang og kostnadsutvikling.

Kunder som har tradisjonelle pensjonsprodukter, både i Norge og Sverige, har vanligvis krav på en minimum årlig utbetaling så lenge de lever. Dersom gjennomsnittlig levealder øker mer enn det som er lagt til grunn for premieberegning og reservering, må Storebrand dekke det resterende. Storebrand har også noe risiko knyttet til økt levetid for etterlatte. Det viktigste virkemidlet for å kontrollere risikoen, er at prising og reservering legger til grunn at trenden mot økt levetid vil fortsette. Faktisk utvikling i levetid følges opp og gir grunnlag for å vurdere om prissetting og reservering er tilstrekkelig. Storebrand har også forsikringer som gir utbetaling til etterlatte ved død, der risikoen er knyttet til at flere dør tidlig. Denne risikoen er liten i forhold til risikoen fra økt levetid.

Storebrand tilbyr forsikringsdekning for uførhet, i hovedsak som en kollektiv forsikring for bedrifter. Uførhetsdekningen kan kobles både mot tradisjonelle garanterte pensjonsprodukter og mot innskuddspensjon. Risikoen er knyttet til at flere enn forventet blir uføre eller at færre uføre enn forventet kommer tilbake i arbeid. Storebrand tilbyr også forsikringsdekninger knyttet til sykdom, ulykke eller yrkesskade, men risikoen er begrenset som følge av at dette er en liten del av samlede premier.

For uførhet og andre risikoprodukter begrenses risikoen gjennom at det innhentes helseopplysninger før det inngås avtaler med enkeltpersoner eller bedrifter med få ansatte. For større bedrifter tar prisen hensyn til bransje og sykehistorikk. Risikoen styres ved å følge risikoresultatene og om nødvendig justere prisen på årlig basis.

Storebrand tilbyr også skadeforsikring. De største risikoene er fra bilforsikring og hjemforsikring. Skadeforsikring er et lite forretningsområde i forhold til livs- og pensjonsforsikring, så i et konsernperspektiv er risikoen fra skadeforsikring beskjeden.

For å begrense risikoen knyttet til store skader eller katastrofer har Storebrand inngått gjenforsikringsavtaler. Gjenforsikring dekker risikoen, utover en nedre grense¹⁴, knyttet til store enkelthendelser og til katastrofehendelser som gir to eller flere dødsfall eller uføretilfeller. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye, og gjenforsikret risiko er derfor av beskjeden størrelse.

Som følge av at framtidige marginer påvirker forsikringsforpliktelsen, er det risiko knyttet til at lønnsomme kunder forlater selskapet (avgangsrisiko) eller at kostnadene blir høyere enn forventet. Avgangsrisikoen er særlig knyttet til fondsforsikring. Storebrand har inngått en gjenforsikringsavtale som dekker tap av margin dersom kundeavgangen på innskuddspensjon i Norge blir større enn et definert nivå.

C.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene. De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand er aksjemarkedsrisiko, kredittisiko, eiendomsrisiko, renterisiko og valutarisiko.

Størstedelen av markedsrisikoen er i livselskapene. For livselskapene er de finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer, selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti (fondsforsikring) og garanterte kundeporteføljer. For de andre selskapene i konsernet er de finansielle eiendelene i selskapsporteføljer.

Garanterte kundeporteføljer

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning kunne dekkes ved å bruke kundebuffer som er bygd opp av tidligere års overskudd. Storebrand er ansvarlig for eventuelt udekket beløp under rentegarantien.

Markedsrisikoen styres gjennom å segmentere porteføljene i forhold til risikobærende evne. For kunder som har store kundebuffer, investeres det med høyere markedsrisiko som gir økt forventet avkastning. For aksjerisiko benyttes i tillegg dynamisk risikostyring, der målet er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til buffersituasjonen og selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer Storebrand å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid. Investeringer i annen valuta enn hjemlandsvaluta er i stor grad valutasikret.

¹⁴ Eid via Storebrand Holding AB

Risikoen påvirkes av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. Fripoliser har spesielt høy risiko i et lavrentescenario fordi det er svært begrensede muligheter til å endre pris eller vilkår. I Norge dempes effekten av lav rente av en stor andel amortisert kost porteføljer som vil nyte godt av papirer kjøpt inn på høyere rentenivåer enn dagens. I den svenske virksomheten er styring av renterisiko basert på at renterisikoen fra eiendelene skal tilsvare renterisikoen fra forsikringsforpliktelsene.

Fondsforsikring

For fondsforsikring kan kundene velge hvordan midlene investeres. De største markedsrisikoene er aksjemarkedsrisiko og valutarisiko.

Markedsrisikoen i fondsforsikring er tatt for kunders regning og risiko, slik at Storebrand ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på framtidig inntekt og resultat.

Selskapsporteføljer

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene påvirker resultatet fullt ut. For selskapsporteføljene ønsker Storebrand å ta lav finansmarkedsrisiko, og det meste av midlene er plassert i kort- og mellomlangsigte rentepapirer med lav kredittrisiko. Storebrand Livsforsikrings aksjepost i SPP¹⁵ er delvis valutasikret.

Sensitivitetsanalyser

Storebrand følger opp markedsrisikoen, bl.a. i form av stresstester og sensitivitetsanalyser. Markedsrisiko er en sentral del av OR-SA-vurderingen.

Som grunnlag for løpende måling av risiko, er det definert en stresstest basert på aksjefall på 12 %, eiendomsfall på 7 % og økning i kredittpåslag på 60 basispunkter. For renter stresses både økning og fall på 50 basispunkter, og det mest negative benyttes. For resultatet er det renteøkning som er negativt, mens solvensposisjonen påvirkes negativt av rentefall. Stressene er gjort hver for seg, men samlet markedsrisiko er mindre enn summen av enkeltstress fordi det er forutsatt diversifisering. Det er benyttet samme korrelasjon mellom stressene som for Solvens II.

Tabellen viser verdifall for Storebrand Livsforsikring og SPPs investeringsporteføljer som følge av momentane verdiendringer knyttet til finansmarkedsrisiko. Stressene er gjort for selskapsporteføljen og garanterte kundeporteføljer pr 31.12.2016.

TABELL 10

Resultatrisiko	Storebrand Livsforsikring		SPP Pension & Försäkring	
	NOK mill.	Andel av portefølje	SEK mill.	Andel av portefølje
Renterisiko	1 225	0,6 %	356	0,4 %
Aksjerisiko	1 150	0,6 %	792	0,9 %
Eiendomsrisiko	1 507	0,8 %	474	0,5 %
Kredittrisiko	981	0,5 %	763	0,8 %
Diversifisering	-735	-0,4 %	-357	-0,4 %
Resultat	4 128	2,1 %	2 028	2,2 %

For di det er effekten av momentane markedsendringer som beregnes, vil den dynamiske risikostyringen ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer under en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe. Resultateffekten av stressene vil som følge av kundebufferne være lavere enn den samlede verdiendringen i tabellen. Pr 31.12.2016 er kundebufferne av en slik størrelse at resultateffektene er vesentlig lavere.

Basert på stresstesten har Storebrand Livsforsikring (Norge) en samlet markedsrisiko på NOK 4,1 mrd., som tilsvarer 2,1 % av investeringsporteføljen. Hvis stresset fører til at avkastningen faller under garanti, vil resultatet belastes dersom det ikke er tilstrekkelig kundebuffer. Andre negative resultateffekter er lavere avkastning fra selskapsporteføljen og at det ikke blir overskuddsdeling fra fripoliser og individualkontrakter.

¹⁵ Eid via Storebrand Holding AB

Basert på stresstesten har SPP en samlet markedsrisiko på SEK 2,0 mrd., som tilsvarer 2,2 % av investeringsporteføljen. Buffersituasjonen for den enkelte kontrakt vil avgjøre om hele eller deler av verdifallet vil påvirke finansielt resultatet. Resultatet belastes bare for den delen av verdifallet som ikke kan avregnes mot kundebuffer. I tillegg kan finansielt resultat påvirkes negativt av redusert overskuddsdeling og bortfall av indekseringsavgift.

Fondsforsikring uten avkastningsgaranti er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står markedsrisikoen og effekten av markedsfall vil ikke påvirke resultatet direkte.

Øvrige selskaper i Storebrand konsern er ikke inkludert i sensitivitetsanalysen da markedsrisikoen i disse er liten.

Forsvarlig kapitalforvaltning

Forvaltningen av de garanterte porteføljene ses i sammenheng med forpliktelsen til å levere en minimum avkastning. For å sikre en forsvarlig forvaltning, segmenteres porteføljene basert på bl.a. garantinivå, durasjon og størrelse på kundebuffer. Markedsrisikoeksponeringen ses i sammenheng med størrelse på kundebuffer. Der det finnes buffere, tas det større investeringsrisiko for å oppnå konkurransedyktig avkastning for kunder. Dersom det er lave kundebuffer eller kontraktene er underfinansiert, begrenses risikoen for at Storebrand må bidra til å dekke garantert avkastning gjennom å investere i rentebærende papirer som er tilpasset forpliktelsen. Det benyttes en dynamisk modell for aksjeandel for å tilpasse investeringsrisikoen til endring i risikobærende evne.

For fondsforsikring gjør kunden selv investeringsvalg. Storebrands rolle er å tilby et godt og bredt fondsutvalg, sette sammen porteføljer tilpasset ulik risikoprofil og tilby systematisk nedtrapping av risiko mot pensjonsalder.

Selskapsporteføljene er en buffer for forsikringskundene hvis det ikke er verdier nok i kundeporteføljene til å dekke forsikringsforpliktelsen. I tillegg skal porteføljene dekke driftskostnader og fungere som en likviditetsbuffer. Forvaltningen skal sikre tilstrekkelig likvid portefølje som har lav korrelasjon med kundeporteføljene kombinert med høyest mulig løpende avkastning i forhold til risikonivået. For alle porteføljer avgrenser investeringsstrategien hvilke typer eiendeler det kan investeres i. Derivatinstrumenter benyttes bare dersom det bidrar til å redusere risikoen. Investeringsstrategien stiller krav til eiendelenes omsettelighet og til god risikospredning mellom bl.a. aktivaklasser, land, bransjer og enkeltutstedere.

Vurdering av kredittrisiko uavhengig av rating

For rentebærende papirer kontrolleres risikoen gjennom å stille krav til maksimal eksponering pr. ratingklasse, både samlet sett og for enkeltutstedere. Storebrand gjør også sin egen vurdering av kredittrisiko og hva som er riktig ratingnivå for en investering, uavhengig av offisiell rating.

Styring av renterisiko knyttet til rentekurven

Rentekurven som Storebrand benytter ved verdsettelsen av forsikringsforpliktelsen er basert på ekstrapolering mot en langsiktig likevektrente (UFR) og et påslag i form av volatilitetsjustering. Begge elementene er en del av standardmodellen for Solvens II. Det er likevel et krav i regelverket¹⁶ at risikoen knyttet til disse forholdene skal vurderes.

Storebrand følger opp risikoen knyttet til dette både som en del av ORSA-prosessen og som en del av den løpende risikostyringen av investeringsporteføljen. Storebrand gjør minst kvartalsvis en beregning av hva solvensposisjonen ville vært uten VA og med andre nivåer på UFR.

C.3 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at motparter ikke oppfyller gjeldsforpliktelser. Risikoen omfatter tap på utlån og tap knyttet til bankinnskudd eller manglende kontraktoppfyllelse fra motparter i gjenforsikringsavtaler eller finansielle derivater. Kreditt-tap knyttet til verdipapirporteføljen er kategorisert som markedsrisiko.

Grensene for kredittrisiko mot den enkelte motpart og samlet innenfor ratingkategorier besluttes av styrene i de enkelte selskapene i konsernet. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i debtors kredittvurdering overvåkes og følges opp. Konsernet benytter så langt det er mulig publiserte kreditt-rating supplert med egne vurderinger.

Motpartsrisiko derivater

For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

¹⁶ Solvens II-forskriften § 25

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig med bakgrunn i daglig marginavregning på de enkelte kontrakter. Pr. 31.12.2016 hadde Storebrand avgitt sikkerhetsstillelser for NOK 2 179 mill. og mottatt sikkerhetsstillelser for NOK 3 087 mill. Netto mottatte sikkerhetsstillelser var NOK 908 mill. Sikkerhetsstillelser er mottatt og avgitt både i form av kontanter og verdipapirer. Ytterligere informasjon om sikkerhetsstillelser framgår av note 44 Sikkerhetsstillelser og note 11 Kredittisiko i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

Utlån

Som følge av en konsernprioritering på kapitalbruk og en strategisk vurdering av fremtidig retning for konsernet, er bedriftsmarkedssegmentet i Storebrand Bank ikke lenger prioritert som kjernevirksomhet for banken og skal bygges ned og på sikt avvikles. Utlån som aktivaklasse vil øke i årene framover for livselskapene, fordi utlån gir et godt bidrag til å nå avkastningsgarantien. Det betyr at utlån til bedrifter i fremtiden vil være på balansen til Storebrand Livsforsikring og SPP.

Pr 31.12.2016 har Storebrand utlån til kunder på til sammen NOK 46,3 mrd., netto etter tapsavsetninger på NOK 73 mill. Av dette er NOK 10,9 mrd. til bedriftsmarkedet og NOK 35,5 mrd. til personmarkedet.

Bedriftsmarkedsporteføljen består av inntektsgenererende eiendom og utviklingseiendom med få kunder og få mislighold som i det vesentlige er sikret med pant i næringsseiendom. Næringslån i Storebrand Bank er under nedbygging, så alt unntatt NOK 1,5 mrd. av næringslånene er gitt av Storebrand Livsforsikring.

I personmarkedet er det hovedsakelig lån med pant i boligeiendom. Kunder vurderes etter evne og vilje til å betale lånet. I tillegg til betjeningsvevne sjekkes kundene i forhold til policyregler, og kundene gis en kredittskår i en modell. Saldo på solgte boliglån fra Storebrand Bank til søsterselskapet Storebrand Livsforsikring er NOK 9,7 mrd. Boliglånene er solgt til markedsmessige betingelser.

Utlån er nærmere beskrevet i note 34 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

C.4 LIKVIDITETSRIKIO

Likviditetsrisiko er risiko for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

For forsikringsselskapene, spesielt livselskapene, er forsikringsforpliktelsen langsiktig og kontantstrømmene er i stor grad kjent lenge før de forfaller. I tillegg er det behov for likviditet for å håndtere utbetalinger knyttet til driften og likviditetsbehov knyttet til derivatkontrakter. Likviditetsrisikoen håndteres gjennom likviditetsprognoser og gjennom at deler av investeringene er plassert i svært likvide verdipapirer, f.eks. statsobligasjoner. Basert på disse tiltakene vurderes likviditetsrisikoen som lav.

Likviditetsrisiko er en av de viktigste risikofaktorer for bankvirksomheten og regelverket stiller krav til likviditetsstyring og likviditetsindikatorer. Retningslinjer for likviditetsrisiko spesifiserer prinsipper for likviditetsstyring, minimums likviditetsbeholdning og finansieringsindikatorer for måling av likviditetsrisiko. I tillegg utarbeides det årlig en fundingstrategi og fundingplan som legger overordnede rammer for bankens fundingvirksomhet.

Også for øvrige datterselskapene er det i tråd med lovkrav utarbeidet egne likviditetsstrategier. Disse strategiene spesifiserer rammer og tiltak for å sikre god likviditet og det spesifiseres en minste allokering til aktiva som kan omsettes på kort varsel. Strategiene definerer rammer for allokering til ulike typer aktiva, og medfører at selskapene har pengemarkedsplasseringer, obligasjoner, aksjer og andre likvide investeringer som kan omsettes ved behov.

Storebrand ASA har i tillegg etablert en likviditetsbuffer, inkludert en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 240 millioner. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i forhold til interne grenser. En særlig risiko er at finansmarkedene i perioder kan være lukket for nye låneopptak. Tiltak for å minimere likviditetsrisiko er å holde en jevn forfallstruktur på lånene, lave kostnader, en tilstrekkelig likviditetsbuffer og kredittavtaler med banker som selskapet kan trekke på dersom det skulle være nødvendig. Verdi av margin fra framtidige premier som er innenfor kontraktsgrensen, inngår som en del av solvenskapitalen. Dette er nærmere beskrevet i kapittel E.1 Ansvarlig kapital. Margin fra framtidige premier er et kapitalelement som kan være mindre likvid enn annen kapital. Likviditetsplanleggingen er basert på finansregnskapsstørrelser. I finansregnskapet er ikke margin fra framtidige premier inkludert. Størrelse av margin fra framtidige premier er derfor lite relevant for likviditetsrisiko eller -styring.

C.5 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risiko for økonomisk tap, svekket omdømme eller sanksjoner knyttet til brudd på internt eller eksternt regelverk som følge av ineffektive, utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eksterne hendelser eller at regler og retningslinjer ikke etterleves.

Risikoen måles som en kombinasjon av hvor ofte det kan skje (sannsynlighet) og konsekvens. I tillegg til direkte økonomiske tap, blir konsekvenser for kunder, regeletterlevelse og merarbeid vurdert og målt. Der risikovurderingen konkluderer med at risikoen er høyere enn det som er akseptabelt, skal det etableres tiltak for å redusere risikoen (sannsynlighet eller konsekvens).

Uønsket operasjonell risiko søkes redusert med et effektivt system for internkontroll. Risikoen følges opp gjennom ledelsens risikogjennomgang med dokumentering av risikoer, tiltak og oppfølging av hendelser. Innenfor Storebrands kontrollfunksjoner er det også personer med ansvar for operasjonell risikokontroll. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter.

For å håndtere alvorlige hendelser i forretningskritiske prosesser er det utarbeidet beredskapsplaner.

C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER

Risikokonsentrasjon

Det meste av risikoen for Storebrand konsern er knyttet til de garanterte pensjonsproduktene i livselskapene. Disse risikoene er konsolidert i Storebrand Livsforsikring konsern som omfatter både Storebrand Livsforsikring AS, SPP Pension & Försäkring AB og virksomheten i Irland og på Guernsey (Benco). Øvrige selskaper direkte eid av Storebrand ASA som er eksponert for vesentlige risikoer er Storebrand Forsikring AS, Storebrand Helseforsikring AS, Storebrand Asset Management konsern og Storebrand Bank konsern.

I livsforsikringsvirksomhetene er det meste av risikoen tatt på vegne av kunder. Mye av risikoen bæres av kundene i form av at kundebufferne reduseres. Det reduserer risikoen for Storebrand. For øvrige selskaper vil hele risikoen treffe Storebrands resultat.

For livsforsikringsvirksomheten er de store risikoene ganske sammenfallende for Norge og Sverige. Markedsrisikoen vil i stor grad være avhengig av globale forhold som påvirker investeringsporteføljene i alle virksomhetene. Forsikringsrisikoen vil kunne slå mer ulikt ut for de forskjellige selskapene, men spesielt langt liv risikoen kan påvirkes av universelle utviklingstrekk.

Både forsikringsvirksomheten og bankvirksomheten er eksponert mot kredittrisiko. Forsikringsvirksomheten har i hovedsak kredittrisiko knyttet til obligasjoner med stor geografisk og bransjemessig spredning, mens banken i hovedsak har eksponering mot direkte utlån til bolig i Norge. Det er ingen vesentlig konsentrasjonsrisiko på tvers av obligasjoner og utlån.

Finansmarkeds- og investeringsrisiko er i hovedsak knyttet til kundeporteføljene i livsforsikringsvirksomheten. Bankvirksomheten har liten direkte eksponering mot andre risikotyper enn kreditt. En renteoppgang vil på kort sikt ramme avkastningen i livselskapene negativt. En renteoppgang kan også gi bankkunder lavere betjeningsevne og økte tap for bankvirksomheten.

Risikoen fra skade- og helseforsikringsrisikoen i Storebrand Forsikring AS og Storebrand Helseforsikring AS har lav samvariasjon med risikoen fra resten av virksomhetene i konsernet.

I kapitalforvaltningsvirksomheten er hovedrisikoen operasjonell, i form av atferd som kan utløse erstatninger og/eller påvirke omdømme. Siden kapitalforvaltningsselskapet er hovedforvalter for forsikringsvirksomhetene, vil feil i kapitalforvaltningen kunne forplante seg til feil i forsikringsvirksomheten.

Selskapenes investeringsstrategier setter rammer for konsentrasjonsrisiko i form av grenser for maksimal eksponering mot enkelt-selskaper og rating-klasser. Forsikringsrisikostrategien setter grenser for maksimal eksponering mot katastrofer (gjenforsikring).

C.7 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjon om risikobildet finnes også i årsrapporten for 2016 for Storebrand ASA, spesielt risikobeskrivelsen i årsberetningen og notene 6-12 for Storebrand konsern.

D. VERDIVURDERING FOR SOLVENSFORMÅL

D.1 EIENDELER

Oversikt over eiendeler i solvensbalansen

Samlede eiendeler i solvensbalansen er NOK 476,2 mrd. NOK 321,1 mrd. er finansielle eiendeler og utlån knyttet til garanterte kundeporteføljer eller selskapsporteføljer. Eiendeler for fondsforsikring utgjør NOK 139,8 mrd., mens øvrige eiendeler utgjør NOK 15,3 mrd.

TABELL 11 EIENDELER I SOLVENSBALANSEN (31.12.2016)

(NOK mill.)

Utsatt skattefordel	102
Finansielle eiendeler som ikke er fondsforsikring	302 092
<i>Eiendom</i>	26 508
<i>Datterselskap</i>	3 409
<i>Aksjer</i>	9 560
<i>Noterte</i>	7 411
<i>Unoterte</i>	2 149
<i>Obligasjoner</i>	218 017
<i>Stat- og statsgaranterte obligasjoner</i>	77 178
<i>Foretaksobligasjoner</i>	140 230
<i>Strukturerte obligasjoner</i>	609
<i>Fond</i>	40 087
<i>Derivater</i>	4 500
<i>Korttidsplasseringer</i>	10
Finansielle eiendeler for fondsforsikring	139 760
Utlån	18 972
Reassuranse	144
Bankinnskudd	6 900
Andre eiendeler	8 185
Totale eiendeler	476 155

Hovedprinsipper for verdsettelse av eiendeler

Eiendeler skal for Solvens II vurderes til virkelig verdi. Verdsettelsesprinsippene er i stor grad sammenfallende med prinsippene for verdsettelse til virkelig verdi for International Financial Reporting Standards (IFRS). Regnskapet for Storebrand ASA konsern er avgitt i samsvar med IFRS. I finansregnskapet er obligasjoner til amortisert kost og obligasjoner klassifisert som utlån og fordringer bokført til amortisert kost i henhold til prinsipper for dette i IFRS.

Storebrand gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Dette er nærmere beskrevet i note 1. Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper og note 13. Verdsettelse av finansielle kontrakter og eiendommer i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

Forskjell i verddivurdering mellom Solvens II og finansregnskap

Som følge av at balansen konsolideres etter ulike regler under Solvens II sammenliknet med IFRS, er det ikke mulig å avstemme balansen linje for linje. Se kapittel E.1 Ansvarlig kapital for en avstemming av overgangen fra IFRS ansvarlig kapital til solvenskapital under Solvens II.

Nedenfor gis en forklaring på vesentlige forskjeller mellom finansregnskapsvurdering og Solvens II for eiendeler. De vesentlige verdsettelsesforskjellene er knyttet til datterselskap, obligasjoner og utlån, immaterielle eiendeler og utsatt skatt.

Datterselskap

For finansregnskapet (IFRS) konsolideres alle datterselskap med eierandel over 50 %. For eierandeler mellom 20 og 50 % benyttes egenkapitalmetoden.

I solvensbalansen benytter Storebrand metode 1 i Solvens II-regelverket for konsolidering på gruppenivå. Konsolideringen av datterselskap avhenger av hvilken regulering selskapene er underlagt.

1. Forsikringselskap
 - a. Forsikringselskap som tilhører EU/EØS og gjør egen solo Solvens II-rapportering, full-konsolideres, såkalt linje-for-linje konsolidering basert på Solvens II-verdsettelse.
 - b. Nordben er hjemmehørende på Guernsey, er utenfor EU/EØS og har ikke Solvens II-rapportering. Også Nordben er full-konsolidert, men basert på IFRS verdier som er tilnærmet lik hva Solvens II verdier ville vært for dette selskapet.
2. Selskap som er regulert etter CRD IV rammeverket legges inn på linjen "datterselskap" i balansen med en verdi som tilsvarende den forholdsmessige andelen av selskapets ansvarlige kapital beregnet etter CRD IV-regelverket.
3. Ikke-regulerte selskaper med eierandel >20 % legges inn som aksjer til forholdsmessig andel av markedsverdi (EK-metoden) fratrukket goodwill og immaterielle eiendeler på linjen "datterselskap" i balansen, såkalt en-linje-konsolidering. Unntak er eien- domsselskapene som full-konsolideres.

En annen forskjell er at minoritetsinteresser er inkludert full ut i konsolideringen i finansregnskapet. Under Solvens II inkluderes minoritetsinteresser i forsikringselskap tilsvarende det aktuelle selskapets bidrag til gruppens solvenskapitalkrav.

En konsekvens av den ulike konsolideringsmetodikken er at både samlede eiendeler og samlede forpliktelser er lavere under Solvens II enn i finansregnskapet. Det skyldes at flere datterselskap er en-linje-konsolidert i solvensbalansen. Dette vil i hovedsak elimineres for solvenskapitalen, der det er reelle vurderingsforskjeller som påvirker. Samlet sett gir ulik verdsettelse av datterselskap NOK 0,9 mrd. lavere verdi for solvensbalansen, ref. tabell 20.

Obligasjoner og utlån

Finansielle eiendeler som i finansregnskapet verdsettes til amortisert kost, skal i solvensbalansen verdsettes til virkelig verdi. Verdsettelse til virkelig verdi i solvensbalansen er NOK 8,8 mrd. høyere enn verdsettelsen basert på amortisert kost. Forskjellen framgår også i noteinformasjonen til finansregnskapet, ref. note 33 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler skal, i henhold til Solvens II-prinsippene, settes til null i solvensbalansen. Forskjellen gir NOK 5,0 mrd. lavere verdsettelse for solvensbalansen.

Utsatt skatt / skattefordel

Verdiendringer ved overgang fra finansregnskapet til Solvens II balanse påvirker også selskapets skatteposisjon. Det gjelder alle verdiendringer bortsett fra verdiendring av datterselskap. Skatteeffekten må ses i sammenheng med endringer i verdsettelsen av forpliktelser beskrevet i kapittel D.2 Forsikringstekniske avsetninger og D.3 Andre forpliktelser. Totaleffekten for skatt er beskrevet i avsnittet "Utsatt skatt" i kapittel D.3 Andre forpliktelser. En utsatt skattefordel på NOK 102 mill. fra den svenske virksomheten (Storebrand Holding) er ikke mulig å nette mot eventuell utsatt skatt på konsernnivå.

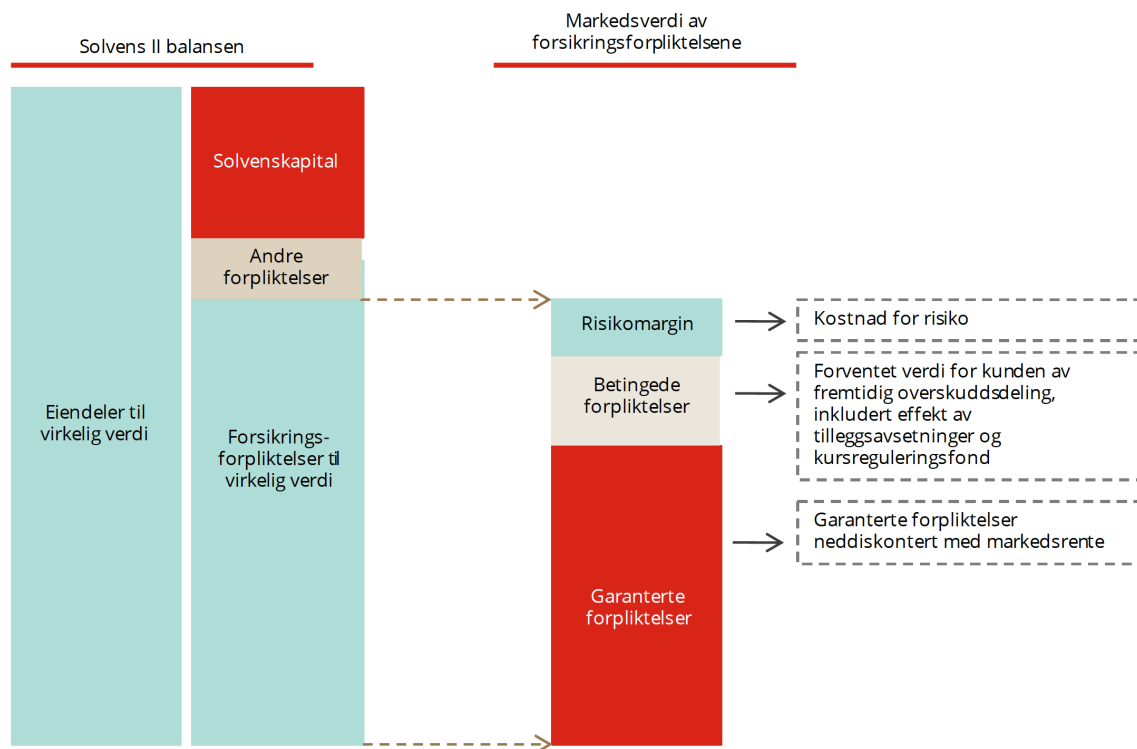
Annet

Andre forskjeller mellom verdsettelsen av eiendeler for Solvens II og finansregnskapet må ses i sammenheng med at det også blir endringer i forpliktelsen. Den vesentligste forskjellen er at Storebrand har påtatt seg forpliktelser knyttet til ikke-innbetalt kapital, i hovedsak knyttet til private equity-fond. I solvensbalansen skal dette føres som en forpliktelse, med en tilsvarende motpost på eiendelssiden. Dette øker eiendelssiden i Solvensbalansen med NOK 3,0 mrd. i forhold til finansregnskapet. Dette er inkludert i posten "andre eiendeler" i tabell 11.

D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Under Solvens II skal forsikringsforpliktelsen verdsettes til virkelig verdi (markedsverdi). I prinsippet skal forsikringsforpliktelsene verdsettes til det de ville blitt omsatt for i et fritt marked. Siden det ikke eksisterer noe aktivt annenhåndsmarked for kjøp og salg av forsikringsforpliktelser og dermed ingen observerbar markedspris, må virkelig verdi beregnes i en modell. Dette avviker fra verdsettelsen i finansregnskapet beskrevet i note 1 punkt 2 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

Verdsettelsen i solvensbalansen er basert på et beste estimat for netto kontantstrøm fra forsikringselskap til kunde. Kontantstrømmen diskonteres med risikofri markedsrente. Beste estimat fordeles på en garantert forpliktelse og en betinget forpliktelse. Som følge av at det er usikkerhet, skal forpliktelsen inneholde en risikomargin i tillegg til beste estimat.

FIGUR 2 ELEMENTER I SOLVENS II BALANSEN

Metodikk for å verdsette forsikringsforpliktelsen

Beste estimat

I modellen beregnes netto kontantstrøm fra forsikringsselskap til kunde. Alle inn- og utbetalinger estimeres, herunder framtidige premier som er en del av kontrakten, kostnader, inntrufne forsikringstilfeller, tilført avkastning, utbetalte pensjoner, flytting og konvertering til andre ordninger. For de garanterte porteføljene med overskuddsdeling modelleres usikkerheten ved hjelp av ESG-en som beskrevet nedenfor. Den sannsynlighetsveide kontantstrømmen neddiskonteres med risikofri markedsrente for å finne beste estimat. For beregningen pr. 31.12.2016 har Storebrand estimert kontantstrømmer for de neste 60 år og beregnet en restverdi i år 60.

Beste estimat for verdien av forsikringsforpliktelsen deles i garantert forpliktelse og betinget forpliktelse. Den betingede forpliktelsen er den delen av beste estimat som følger av framtidig overskuddsdeling, altså tilført avkastning til kunden utover det som er garantert. I kontantstrømmene er det tatt hensyn til forskjeller i overskuddsdeling mellom produktene og de forskjellige bufferelementer som er tillatt etter forsikringsvirksomhetsloven eller er avtalt med kunder i form av produktvilkår.

Risikomargin

Siden det er usikkerhet knyttet til beste estimat, blir det beregnet en risikomargin som dekker kostnaden for å holde risikokapital. Det er bare kapitalkrav som ikke kan avdekkes (hedges) som skal medregnes i risikomarginen. I praksis vil det si forsikringsrisiko, motpartorisiko og operasjonell risiko fordi finansmarkedsrisikoen antas å kunne avdekkes.

Storebrand har beregnet risikomarginen i henhold til metode 2 i Solvens II regelverket. Det benyttes produktspesifikke parameter for å framskrive det underliggende kapitalbehovet. De simulerte framtidige kapitalkravene diversifiseres og nåverdien av en kapitalkostnad på 6 % av disse kapitalkravene beregnes.

Tabell 12 viser verdien av forsikringsforpliktelse fordelt på beste estimat og risikomargin for Storebrands produktområder fordelt på selskap og produktområde pr. 31.12.2016.

TABELL 12 FORSIKRINGSTEKNISKE FORPLIKTELSER (31.12.2016)

NOK (mill.)		Forsikringstekniske forpliktelser	Beste estimat	Risikomargin
Storebrand Livsforsikring	Tradisjonell livsforsikring	187 159	184 932	2 227
	Fondsforsikring	59 332	57 003	2 329
	Gruppeliv (Helse lik liv)	1 313	1 273	41
	Skade (Helse lik skade)*	725	703	21
SPP Pension & Försäkring	Tradisjonell livsforsikring	80 787	79 291	1 497
	Fondförsäkring	70 424	69 372	1 052
	Risk (Helse lik liv)	858	806	53
Storebrand Helseforsikring	Helseforsikring	72	69	3
Storebrand Forsikring	Skadeforsikring	720	693	28
Euroben	Livsforsikring	9 818	9 809	9
Nordben	Livsforsikring	5 318	5 318	
	Fondsforsikring	1 341	1 341	
Totale forsikringsforpliktelser før overgangsregler		417 868	410 609	7 259

*Yrskesskade, kritisk sykdom og ulykkesforsikring

Forsikringsforpliktelsene for Storebrand utgjør NOK 417,9 mrd. fordelt på NOK 410,6 mrd. i beste estimat og NOK 7,3 mrd. i risikomargin. Tradisjonell livsforsikring utgjør 68 %, Fondsforsikring 31 % og øvrige produkter 1 % av forpliktelsen. Storebrand Livsforsikring utgjør 59 % av forpliktelsen og SPP utgjør 36 %.

Overgangsregel for verdsettelse av forsikringsforpliktelsen

Storebrand Livsforsikring benytter overgangsregler for beregning av forsikringstekniske avsetninger¹⁸ i henhold til § 56 i Solvens II-forskriften. Effekten beregnes som differansen mellom Solvens II forpliktelsen og tilsvarende forpliktelse under Solvens I (fratrasket erstatningsavsetninger) for de porteføljer som er omfattet av overgangsregelen. Dette gjelder alle norske produkter med garanti. I tillegg er det gitt et gulv for verdsettelsen som begrenser effekten av overgangsregel til å være maksimalt differansen mellom de totale forsikringstekniske avsetningene under Solvens II og de totale Solvens I avsetningene.

TABELL 13 EFFEKTEN AV OVERGANGSREGLER FOR FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER (31.12.2016)

NOK (mill.)	
Ytelsespensjon	-169
Fripoliser	-6 978
Tradisjonell individual	-735
Effekt av gulvbegrensning	4 808
Total effekt	-3 073

FFor de porteføljer som er omfattet av ordningen, gir overgangsregelen en verdsettelse som samlet er NOK 7,9 mrd. lavere. Gulvregelen medfører at overgangsregelen begrenses til NOK 3,1 mrd. Effekt på solvenskapital og solvensmargin er kvantifisert i kapittel E. 2. Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav.

Nedtrapping av overgangsregelen

Overgangsregelen trappes ned årlig over 16 år, første gang 1.1.2017. Dette vil få effekt for den rapporterte solvensmarginen pr. 31.3.2017. Som følge av gulvregelen, ville en nedtrapping med 1/16 ikke hatt noen effekt på størrelsen av den samlede overgangsregelen dersom denne skulle beregnes pr. 1.1.2017. Tabell 14 viser effekten av overgangsregelen pr 1.1.2017 (proforma beregning):

¹⁸ Storebrand Livsforsikring benytter ikke overgangsregelen knyttet til diskonteringskurven

TABELL 14 NEDTRAPPING AV OVERGANGSREGEL

NOK (mill.)	Rapportert pr 31.12.2016	Proforma pr 1.1.2017
Effekt for forpliktelser omfattet av overgangsregel	-7 882	-7 389
Maksimal overgangsregel (gulvbegrensning)	-3 073	-3 073
Overgangsregel*	-3 073	-3 073

* Før skatt

Størrelsen på overgangsregelen avhenger av rentenivået, der lavere/høyere rentenivå vil øke/reducere effekten av overgangsregelen. Dette motvirker verdiendringer på forsikringsforpliktelsen uten overgangsregler, dvs. at verdien av forsikringsforpliktelsen med overgangsregler blir vesentlig mindre rentefølsom. Storebrand har, etter søknad, fått godkjenning fra Finanstilsynet for å omregne overgangsregelen hvert kvartal.

Effekten av overgangsregelen påvirkes også av utviklingen i bestanden. Vridningen fra garantert til fondsforsikring vil medføre en naturlig reduksjon av overgangsregelen framover, da økningen i ikke-garantert portefølje vil øke effekten av gulvbegrensningen.

Forskjell mellom Solvens II og finansregnskapet

Tabell 15 viser verdien av forsikringsforpliktelsene i finansregnskapet og under Solvens II med og uten overgangsregler

TABELL 15 FORSIKRINGSFORPLIKTELSE UNDER SOLVENS II OG I FINANSREGNSKAPET

NOK (mill.)		Solvens II med overgangsregler	Solvens II uten overgangsregler*	Finansregnskapet
Storebrand Livsforsikring	Tradisjonell livsforsikring	184 085	187 159	179 691
	Fondsforsikring	59 332	59 332	65 144
	Gruppeliv (Helse lik liv)	1 313	1 313	1 341
	Skade (Helse lik skade)	725	725	684
SPP	Tradisjonell livsforsikring	80 787	80 787	81 906
	Fondförsäkring	70 424	70 424	74 677
	Risk (Helse lik liv)	858	858	986
Storebrand Helseforsikring	Helseforsikring (Helse lik skade)	72	72	150
Storebrand Forsikring	Skadeforsikring	720	720	1 079
Euroben	Livsforsikring	9 818	9 818	9 808
Nordben	Livsforsikring	5 318	5 318	5 318
	Fondsforsikring	1 341	1 341	1 341
Totalt		414 794	417 868	422 125

*Kun relevant for Storebrand Livsforsikring

Samlet sett er forsikringsforpliktelsen verdsatt til NOK 414,8 mrd. i solvensbalansen, som er NOK 7,3 mrd. lavere enn i finansregnskapet. Uten overgangsregler er forsikringsforpliktelsen verdsatt til NOK 417,9 mrd. i solvensbalansen, som er NOK 4,3 mrd. lavere enn i finansregnskapet. Det meste av forskjellene kommer fra verdsettelsen av livsforsikringsforpliktelser i Storebrand Livsforsikring og SPP.

Storebrand Livsforsikring

For tradisjonell livsforsikring er verdsettelsen i solvensbalansen uten overgangsregel NOK 7,5 mrd. høyere enn i finansregnskapet. Den største differansen er knyttet til fripoliser. Viktige forklaringer er:

- Verdsettelsen i solvensbalansen er basert på risikofri markedsrente, mens verdsettelsen i finansregnskapet er basert på kontraktens beregningsrente.
- Verdsettelsen i solvensbalansen omfatter både garantert forpliktelse og betinget forpliktelse (framtidig overskuddsdeling). Verdsettelsen i finansregnskapet inkluderer bare den garanterte forpliktelsen (premiereserven).
- Verdsettelsen i solvensbalansen inkluderer markedsverdien av utstedt rentegaranti (opsjon).
- Verdsettelsen i solvensbalansen inkluderer kostnad for kapitalbinding i form av risikomargin.

Overgangsregelen reduserer forsikringsforpliktelsen for tradisjonell livsforsikring med NOK 3,1 mrd.

For fondsforsikring er verdsettelsen i solvensbalansen NOK 5,8 mrd. lavere enn for finansregnskapet. Hovedforklaringen er at framtidig margin til Storebrand reduserer forpliktelsen.

SPP

For SPP er verdsettelsen av forsikringsforpliktelsen lavere enn for finansregnskapet. Den største forskjellen skyldes at fondsforsikring er verdsatt NOK 4,3 mrd. lavere. Hovedforklaringen er at framtidig margin til SPP reduserer forpliktelsen i solvensbalansen.

Tradisjonell livsforsikring er verdsatt NOK 1,1 mrd. lavere for solvensregnskapet. Forskjell i verddivurderingsprinsipper er vesentlig mindre enn for tradisjonell livsforsikring i Norge. For SPP er diskonteringsrenten som benyttes tilnærmet lik for finansregnskap og solvens og både garantert og betinget forpliktelse inkluderes for begge formål. Hovedforklaringene på avviket er at framtidig margin til SPP reduserer forpliktelsen i solvensbalansen. Dette motvirkes delvis av at risikomargin og tidsverdi av opsjoner er inkludert i verdsettelsen for solvensformål, men ikke i finansregnskapet.

Oversikt over de viktigste forutsetningene

Kontraktsgrense: Solvens II-regelverket fastsetter at framtidige premier skal inkluderes i beregning av forsikringsforpliktelsen dersom disse anses å være en del av en allerede inngått forpliktelse, dvs. at forsikringsselskapet er eksponert for risikoen knyttet til de framtidige premiene. Der premier er innenfor kontraktsgrensen, modelleres premieutviklingen basert på historisk premieinnbetalingsmønster. Framtidige premier skal ikke inkluderes dersom Storebrand ensidig kan heve kontrakten eller kontrakten kan reprises for å reflektere dagens vurdering av risikoen. Basert på dette, er det meste av Storebrands framtidige premier utenfor kontraktsgrensen slik at de ikke medtas i modelleringen. Unntakene er:

- Første års premie for risikoprodukter.
- Premier for tradisjonell, individuell pensjon der kunden har mulighet til å betale framtidige premier uten at Storebrand kan reprise eller si opp kontrakten. Samlet årlig premie for denne delen av forretningen er ca. NOK 300 mill. i Norge og ca. SEK 400 mill. i Sverige ved starten av prosjeksjonen. Årlige premier synker raskt fordi porteføljen i hovedsak er lukket for nysalg og mange kontrakter når utbetalingsfasen.
- Premier som bedrifter betaler innenfor tjenstepensjonskontrakter i Norge for å dekke kostnader knyttet til allerede innbetalte reserver. Dette følger av at det i Norge er lovpålagt at bedriften skal dekke alle kostnader for tjenstepensjon, slik at det ikke er anledning til å finansiere kostnader fra reserven. For ytelseskontrakter inkluderes margin for pris på avkastningsgaranti, risiko og administrasjon. For innskuddspensjon inkluderes premie for forvaltning og administrasjon.

Inntekter: Generelt er modellering av inntekter basert på faktiske inntektsnivåer som samsvarer med inntektene i finansregnskapet. Inntektene framskrives basert på prisstrukturen og forventet utvikling for de ulike produktene, vanligvis som en andel av reserven eller pr. kontrakt, eventuelt med G-regulering.

Kostnader: Kostnadsmodelleringen er basert på faktiske kostnader pr. produktområde basert på kostnadsfordelingsmodellen som benyttes for finansregnskapet. Det skilles mellom bestandskostnader, anskaffelseskostnader og engangskostnader. Engangskostnader og størstedelen av anskaffelseskostnadene holdes utenfor modelleringen slik at kostnadsbildet blir konsistent med kontraktsgrensen. For produkter med framtidige premier innenfor kontraktsgrensen, inkluderes relevant del av anskaffelseskostnaden. Kostnader framskrives delvis med reserveutvikling og delvis som en stykk-kostnad pr. kontrakt. Stykk-kostnader inflasjonsjusteres.

Biometriske forutsetninger: Biometriske forutsetninger omfatter dødelighet, uførhet og reaktivering (uføre som blir arbeidsføre). Forutsetningene samsvarer med observert utvikling for bestanden. Forutsetningene vurderes årlig og oppdateres ved behov.

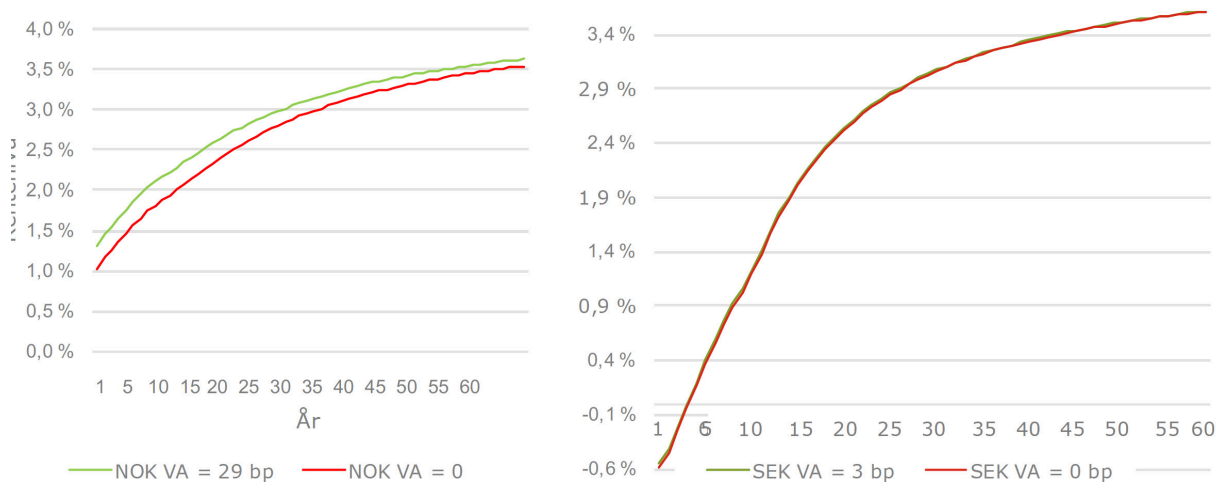
For dødelighet benyttes en dynamisk modell, det vil si at dødeligheten er lavere jo yngre personen er. I Norge er modellen basert på tilsvarende prinsipper som K2013, i Sverige er den svenske dødelighetsundersøkelsen, DUS, lagt til grunn.

De kollektive garanterte kontraktene i Norge er underlagt en opptrappingsplan for manglende reserve knyttet til innføring av ny levetidstariff fra 2014 (K2013). I Solvens II-beregningen er kontraktene verdsatt under forutsetning av at de er fullt reservert basert på beste estimat for framtidig livslengde. Kontantstrømmene tar hensyn til at deler av behovet kan finansieres av kundeavkastning utover garanti fram til 2020 i henhold til opptrappingsplan. Som følge av at avkastningen er modellert med utgangspunkt i risikofri rentekurve, vil Storebrands beregnede kostnad for oppreservering være høyere i solvensbalansen enn i prognosen som ligger til grunn for finansregnskapet.

Avgang og produktoverganger: Forutsetninger settes pr. produkt og oppdateres årlig. Som hovedregel benyttes historiske observasjoner over de siste 3-5 år. Unntak fra hovedregelen om erfaringsbaserte forutsetninger gjøres dersom historien ikke vurderes som relevant for fremtiden, f.eks. som følge av endrede priser eller ny regulering. Dette gjelder spesielt utviklingen i markedet for ytelsespensjon i Norge.

Skatt: I Sverige modelleres avkastningsskatt i henhold til gjeldende regler. Utover dette er det ikke tatt hensyn til skatt i modelleringen av kontantstrømmene. Endret verdsettelse av forpliktelsen vil imidlertid påvirke konsernets beregnede skatteposisjon, se avsnitt om utsatt skatt i kapittel D.3.

Finansielle forutsetninger: Den risikofrie rentekurven benyttes både til å diskontere kontantstrømmene og som grunnlag for framtidig avkastning. Rentekurven publiseres av EIOPA. Storebrand anvender den risikofrie rentekurven inkludert volatilitetsjustering (VA). Pr 31.12.2016 var VA 29 bp. i Norge og 3 bp. i Sverige.

FIGUR 4 SPOTRENTER MED OG UTEN VA PR 31.12.2016

Uten volatilitetsjustering øker verdien av de forsikringstekniske avsetningene med NOK 3,5 mrd. før endring i overgangsregler. I Norge kompenserer overgangsregelen i sin helhet for endringen i verdi av forsikringstekniske avsetninger. Volatilitetsjusteringen i Sverige er minimal, slik at verdien av forsikringstekniske avsetninger etter overgangsregler er tilnærmet uendret uten volatilitetsjustering. Effekt på solvenskapital og solvensmargin er beskrevet i kapittel E.2 Solvenskapitalkrav og minstekrav.

Storebrand benytter ikke motsvarsjustering (matching adjustment) av rentekurven.

I Norge er det ikke et aktivt marked for real-obligasjoner og inflasjonsforutsetningen er satt til 50 % av den risikofrie renten. Lønnsvekst (G-regulering) er satt til inflasjon pluss 1,9 %-poeng. I Sverige benyttes inflasjonen som prises i markedet for realrente-obligasjoner fram til 10 år og deretter en ekstrapolering basert på samme metodikk som for rentekurven.

Økonomisk scenario-generator (ESG): For å kunne beregne tidsverdien av framtidige opsjoner og garantier, anvendes en Monte-Carlo simulering som bygger på 1000 risikonøytrale stokastiske scenarioer generert i en økonomisk scenario-generator (ESG). Scenarioene skapes med utgangspunkt i den risikofrie rentekurven og tar hensyn til markedsprising av volatilitet for renter, aksjer og eiendom. Investeringsallokeringen settes lik den faktiske på beregningstidspunktet og forutsettes som hovedregel konstant gjennom framskrivningen.

Handlingsregler: For å gi et så realistisk bilde som mulig, er det på enkelte områder nødvendig å implementere handlingsregler (management actions) i beregningene. Handlingsreglene samsvarer med hvordan selskapet faktisk opptrer og er dokumentert.

Usikkerhet knyttet til verdivurdering av forsikringsforpliktelsen

Graden av usikkerhet i beregningene av forsikringsforpliktelsen drives av usikkerhet i de underliggende antagelsene. Det er størst usikkerhet hvis det ikke finnes relevant historikk eller markedsdata å basere forutsetningene på. Storebrand vurderer at det er usikkerhet knyttet til blant annet følgende forutsetninger:

- Rentekurven er gitt av EIOPA, men basert på en del forutsetninger som er usikre, herunder metodikk for ekstrapolering, tidsperiode for å nå langsiktig rente (UFR), nivå på UFR og nivå på volatilitetsjustering (VA).
- Overgang fra ytelsesordninger i Norge. Raskere overgang fra aktive ytelsesordninger til fripoliser enn forutsatt i plan vil øke verdien av forsikringsforpliktelsen. Langsommere overgang vil redusere forpliktelsen.
- Avgangsforutsetninger fripoliser. Høyere avgang enn forutsatt i form av overgang til investeringsvalg (FMI) eller til andre selskaper vil redusere forpliktelsen, lavere avgang vil øke forpliktelsen.
- Inntekter fondsforsikring. Lavere inntekter enn forutsatt i beregningene vil øke forpliktelsen. Effekten vil være mindre for solvensmarginen fordi kapitalkravene blir lavere.
- Kostnader, spesielt kostnadsfordeling mellom anskaffelses- og bestandskostnader. Reduserte kostnader vil redusere forsikringsforpliktelsen, mens økte kostnader vil øke forsikringsforpliktelsen. Effekten vil motvirkes av endret kapitalkrav, spesielt for fondsforsikring.

Som en del av ORSA-prosessen gjennomføres følsomhetsanalyser for verdien av solvenskapitalen og kapitalkravene for endrede forutsetninger bl.a. knyttet til renter, kundeatferd, inntekter og kostnader. Hensikten er blant annet å øke forståelsen rundt følsomheten i beregningene.

D.3 ANDRE FORPLIKTELSER

Forpliktelser utover forsikringstekniske forpliktelser utgjør NOK 25,7 mrd. under Solvens II. Verdsettelsen av andre forpliktelser er i hovedsak den samme for Solvens II som for finansregnskapet, men det oppstår en del avvik som skyldes andre forskjeller i regnskapsmessig behandling. De vesentligste av disse er forklart nedenfor.

TABELL 16 ANDRE FORPLIKTELSER

NOK (mill.)	
Betingede forpliktelser	4 540
Pensjonsforpliktelse egne ansatte	262
Utsatt skatt	1 960
Derivater	1 514
Utestående forpliktelser forsikringsoppgjør, reassurans og øvrige	6 375
Ansvarlige lån	7 198
Andre forpliktelser	3 834
Sum andre forpliktelser	25 684

Betingede forpliktelser

Storebrand Livsforsikring har påtatt seg forpliktelser knyttet til ikke-innbetalt kapital, i hovedsak knyttet til private equity-fond. I Solvens II-balansen skal dette føres som en forpliktelse, med en tilsvarende motpost på eiendelssiden, ref. også avsnitt "Andre forskjeller" under kapittel D.1. Dette øker forpliktelsessiden i Solvens II-balansen i forhold til finansregnskapet.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Prinsipp for verdivurdering av derivater samsvarer med prinsippet i finansregnskapet, men det oppstår avvik fordi derivater i fondsforsikring føres netto under Solvens II, men bruttoføres under IFRS.

Derivater

Prinsipp for verdivurdering av derivater samsvarer med prinsippet i finansregnskapet, men det oppstår avvik fordi derivater i fondsforsikring føres netto under Solvens II, men bruttoføres under IFRS.

Ansvarlige lån

Ansvarlige lån vurderes til virkelig verdi under Solvens II, men verdsettes til amortisert kost i finansregnskapet. Det gir NOK 7 mill. høyere verdsettelse i solvensbalansen. I tillegg har Storebrand Bank et ansvarlig lån på NOK 277 mill. som ikke teller med som solvenskapital. Totalt gir dette en NOK 283 mill. lavere verdi av ansvarlige lån i solvensbalansen. Se også kapittel E.1 Ansvarlig Kapital.

Utestående forpliktelser

Prinsipp for verdivurdering av utestående forpliktelser knyttet til forsikringsoppgjør og reassuransse samsvarer med prinsippet i finansregnskapet.

Utsatt skatt

Verdiendringer ved overgang fra finansregnskapet til solvensbalanse påvirker også konsernets beregnede skatteposisjon. Forskjellen i utsatt skatt er netto skatteeffekt av verdiendringer ved overgang til Solvens II med overgangsregler basert på en skattesats på 25 %. Storebrand konsern går fra å ha en utsatt skattefordel på NOK 595 mill. og en utsatt skatt på NOK 175 mill. under IFRS til en utsatt skattefordel på NOK 102 mill. og en utsatt skatt på NOK 1 960 mill. under Solvens II.

D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER

Storebrands vurderingsprinsipper for eiendeler som ikke kan verdsettes basert på noterte priser er utførlig beskrevet i note 13 i årsrapporten for 2016 for Storebrand konsern.

D.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Ring Fenced Funds i Euroben

Eurobens forretning er delt i to deler, Europlan og SAS Plan. SAS Plan utgjør nesten 90 % av eiendeler og forpliktelser for Euroben. For SAS Plan er det kunden som bærer all markedsrisiko og biometrisk risiko gitt at risikoen dekkes av overskuddskapital i planen (buffer). Buffer i planen er mer enn tilstrekkelig til å dekke tap tilsvarende det som legges til grunn for Solvens II, og risikostyringen er basert på å sikre disse nivåene.

SAS Plan ansees å være et såkalt Ring Fenced Fund (RFF) under Solvens II. Dette medfører at solvenskapital og kapitalkrav knyttet til SAS Plan skal rapporteres separat og ikke inngår i gruppe-konsolideringen.

E. KAPITALSTYRING

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten. Vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav.

Styret i Storebrand behandler kapitalplan sammen med finansiell plan og ORSA for å sikre sammenheng mellom forretningsmessige mål, risiko og kapital. Finansiell plan og kapitalplan utarbeides med en tre-års horisont.

E.1 ANSVARLIG KAPITAL

Storebrand ASA gruppe har NOK 42,0 mrd. i solvenskapital. Kapitalen deles inn i grupper avhengig av kvalitet og tilgjengelighet. Tabell 17 viser sammensetningen av solvenskapitalen og fordelingen i gruppe 1 (begrenset og ubegrenset), gruppe 2 og gruppe 3 kapital.

TABELL 17 SOLVENSKAPITAL

(NOK mill.)	Totalt	Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3
Aksjekapital	2 250	2 250			
Overkurs	9 485	9 485			
Avstemmingsreserve	19 753	19 753			
Effekt av overgangsregel	3 073	3 073			
Ansvarlige lån	7 198		2 575	4 623	
Utsatt skattefordel	102				102
Risikoutjevningfond	140			140	
Tellende ansvarlig kapital fra minoritetsinteresser	16				16
Solvenskapital	42 018	34 561	2 575	4 764	118
Minstekapital	36 717	32 371	2 350	1 996	

Gruppe 1 kapital representerer kapital av beste kvalitet med hensyn til tapsbærende evne og skal være tilgjengelig for å dekke ethvert tap til enhver tid. Denne består av innskutt egenkapital og avstemmingsreserve, inkludert effekt av overgangsregel. I tillegg inngår evigvarende ansvarlige lån (fondsobligasjoner) med opptil 20 % av gruppe 1 kapital. Storebrand har NOK 37,1 mrd. i gruppe 1 kapital, dette utgjør 88 % av total solvenskapital. Av dette er NOK 34,6 mrd. ubegrenset.

Øvrige ansvarlige lån (tidsbegrenset) og risikoutjevningfond kategoriseres som gruppe 2 kapital. Gruppe 2 kapital kan dekke inntil 50 % av solvenskapitalkravet. Storebrand har NOK 4,8 mrd. gruppe 2 kapital, dette utgjør 11 % av total solvenskapital. Gruppe 2 kapitalen dekker 18 % av solvenskapitalkravet.

Storebrand har en minstekapital på NOK 36,7 mrd. Av dette utgjør NOK 34,7 mrd. gruppe 1 kapital, tilsvarende 95 % av total minstekapital. Ansvarlig kapital fra CRD IV selskapene i gruppen teller ikke med i minstekapitalen. Gruppe 2 kapital kan dekke inntil 20 % av minstekapitalkravet og er derfor begrenset til NOK 2,0 mrd.

Solvenskapital og minstekapital uten volatilitetsjustering

Uten volatilitetsjustering reduseres solvenskapitalen til NOK 37094 mill. og minstekapitalen til NOK 31793 mill. grunnet økt verdi av forsikringstekniske avsetninger justert for skatt. I Norge kompenseres overgangsregelen i sin helhet for endringen i solvenskapitalen. Volatilitetsjusteringen i Sverige er minimal, slik at solvenskapitalen etter overgangsregler er tilnærmet uendret uten volatilitetsjustering.

Forventet margin fra framtidige premier

Verdien av forventet margin fra framtidige premier (EPIFP¹⁹) utgjør NOK 5 715 mill., fordelt på NOK 5 693 mill. fra livsforsikringsvirksomhet og NOK 22 mill. fra skadeforsikringsvirksomhet. Dette er en del av avstemmingsreserven og teller som gruppe 1 kapital. Det er bare margin fra framtidige premier som ligger innenfor kontraktsgrensen som er inkludert. Dette er nærmere beskrevet i avsnittet om kontraktsgrense i kapittel D.2 Forsikringstekniske avsetninger.

¹⁹ Expected profit in future premiums

Ansvarlig lånekapital

TABELL 18 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Nominell verdi (NOK mill.)	Valuta	Solvens II (NOK mill.)	Finansregnskapet (NOK mill.)	Tilbakekjøpsrett	Omfattet av overgangsregel
1 100	NOK	1 066	1 098	2024	Ja
1 500	NOK	1 508	1 497	2018	Ja
1 000	NOK	1 003	998	2020	Nei
750	SEK	722	711	2021	Nei
300	EUR	2 898	2 888	2023	Ja

Den ansvarlige lånekapitalen utgjør NOK 7,2 mrd. under Solvens II. Alle lån er tatt opp av Storebrand Livsforsikring AS. Fire av lånene har flytende rente, mens det siste er et fastrentelån som er rentebyttet til flytende rente. Dette betyr at rentekostnaden til Storebrand påvirkes av nivået på den flytende pengemarkedsrenten. Storebrand har ett lån i euro og ett i svenske kroner, begge er sikret mot norske kroner fram til første tilbakekjøpstidspunkt. Selskapets gjeld er derfor i liten grad eksponert mot valutasvingninger.

For samtlige lån bortsett fra fondsobligasjonen på NOK 1 500 mill. (nominelt) vil rentebetaling opphøre ved brudd på solvenskapitalkravet (SCR). Eventuelle ubetalte renter vil akkumuleres, men det vil ikke påløpe renters rente. Rentebetaling på fondsobligasjonen må ses i sammenheng med at dette lånet ble utstedt før Solvens II var aktuelt.

Overgangsregler for ansvarlige lån

Ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 omfattes av en overgangsregel som varer til 2026. I denne perioden vil kvalifiserende lån ikke få avkortning, til tross for at de ikke fullt ut oppfyller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket. Evigvarende ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 vil kvalifisere som gruppe 1, og tidsbegrensede ansvarlige lån vil kvalifisere som gruppe 2. Etter 2026 vil lånene ikke kvalifisere som solvenskapital.

Tre av lånene omfattes av overgangsregelen. Samtlige lån tilfredsstilte krav til Solvens I kapital på utstedelsestidspunktet og var godkjent av myndighetene. I tråd med Solvens II reglene er lån som kan dekke inntil 50 % av solvenskapitalkravet klassifisert som gruppe 1, og lån som kan dekke inntil 25 % av solvenskapitalkravet klassifisert som gruppe 2. Samtlige lån omfattet av overgangsregel har førtidig tilbakekjøpsrett før utløpet av overgangsregel. Etter første tilbakekjøpsrett har samtlige lån tilbakekjøpsrett ved hver rentebetaling. Lån som tilbakekjøpes planlegges erstattet med nye lån som tilfredsstiller kravene til tellende kapital i Solvens II-regelverket.

Forskjell mellom Solvens II og finansregnskapet

TABELL 19 SOLVENSKAPITAL VS ANSVARLIG KAPITAL I FINANSREGNSKAPET

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskapet
Innskutt egenkapital	11 866	11 858
Opptjent egenkapital ekskl. utsatt skattefordel		14 896
Hybridkapital		226
Risikoutjevningfond	140	140
Utsatt skattefordel	102	595
Avstemmingsreserve uten overgangsregel**	20 448	
Effekt av overgangsregel	3 073	
Minoritetsinteresser	46	54
Netto eiendeler	35 677	27 769
Ansvarlige lån ekskludert OIF-renter	7 198	7 192
Ikke tellende minoritetsinteresser	-30	
Fratrekk for datterselskap i andre finansielle sektorer	-2 690	
Fratrekk egne aksjer	-132	
Forventet utbetalt utbytte	-695	
Basiskapital/ansvarlig kapital	39 328	
Ansvarlig kapital i andre CRD IV selskaper	2 690	
Total Solvenskapital/ansvarlig kapital	42 018	35 390
Total minstekapital	36 717	

*inkludert egne aksjer

** Før forventet utbytte

Verdien av solvenskapitalen framkommer som netto eiendeler i solvensbalansen (se tabell 1 i Sammendrag) tillagt tellende ansvarlig lån. Solvenskapitalen skal reduseres med verdi av egne aksjer og forventet utbetalt utbytte²⁰. I tillegg trekkes ikke-tellende ansvarlig kapital fra minoritetsinteresser ut.

Hovedforskjellen mellom Solvens II og finansregnskapet er at opptjent overskudd som inngår som egenkapital i finansregnskapet, erstattes av avstemmingsreserven i solvensbalansen. Også avstemmingsreserven inneholder opptjent overskudd, men basert på verdsettelsen av eiendeler og forpliktelser i solvensbalansen. Avstemmingsreserven vil også inkludere nåverdien av framtidige overskudd. Verdien av framtidig overskudd medregnes implisitt som en konsekvens av verdivurderingen av forsikringsforpliktelsen.

Netto eiendeler i solvensbalansen er NOK 8,0 mrd. høyere enn i finansregnskapet. Tabell 19 viser overgangen fra finansregnskapet til Solvens II. Fratrekk for immaterielle eiendeler og lavere verdsettelse av datterselskap reduserer solvenskapitalen. Merverdi obligasjoner til amortisert kost og lavere verdsettelse av forsikringsforpliktelsen øker solvenskapitalen. Utsatt skatt øker som følge av de andre verdiendringene.

²⁰ Dette skjer i form av en reduksjon i avstemmingsreserven

TABELL 20 OVERGANG FRA NETTO EIENDELER I FINANSREGNSKAPET TIL NETTO EIENDELER SOLVENS II

(NOK mill.)	
Datterselskap	-886
Immaterielle eiendeler	-5 037
Merverdi obligasjoner til amortisert kost	8 785
Forsikringsforpliktelse	4 256
Effekt av overgangsordningen	3 073
Innlån	-2 396
Netto endring i utsatt skatt	112
Annet	7 908
Total endring	8 040

E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV

Det skal beregnes både et solvenskapitalkrav og et minstekapitalkrav. Solvenskapitalkravet skal være dekket i normalsituasjonen, mens minstekapitalkravet er et absolutt krav som alltid må være dekket. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen, mens minstekapitalkravet ikke er risikosensitivt.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet for Storebrand ASA gruppe er beregnet etter standardmetoden i henhold til Solvens II-forskriften § 8, uten bruk av forenklinger eller selskapsesifikke parameter. For forsikringselskapene beregnes solvenskapitalkravet som tap av solvenskapital (Value at Risk) som er 0,5 % sannsynlig over ett år. Det er kapitalkrav for markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. For CRD IV-selskapene benyttes kapitalkravet under dette regelverket.

Metodikken for forsikringselskapene er at det for hvert enkeltstress beregnes en ny solvensbalanse basert på de samme prinsipper og metoder som beskrevet i D.2 Forsikringstekniske avsetninger. Differansen i solvenskapital før og etter stress gir kapitalkravet. Kapitalkravet for de ulike stressene aggregeres til totalt kapitalkrav basert på gitte korrelasjonsmatriser.

Kapitalkravet (netto) er Storebrands risiko etter risikodeling med kunder og risikodempende effekt av skatt. Risikodeling med kunder oppstår i garantert pensjon i livsforsikringselskapene når stresset fører til nedgang i kundebuffer eller reduksjon i framtidig oppregulering av pensjon. Brutto kapitalkrav inkluderer den delen av risikoen som bæres av kunder. Redusert skatt som følge av lavere resultater etter stress reduserer også risikoen. En forutsetning for å regne inn en utsatt skattefordel er at det forventes minst tilsvarende store overskudd i framtiden.

TABELL 21 KAPITALKRAV INKLUDERT OVERGANGSREGLER PÅ AKSJER PR 31.12.2016

(NOK mill.)	Netto	Brutto
Finansmarkedsrisiko	24 175	35 181
Motpartsrisiko	529	973
Livsforsikringsrisiko	8 773	13 946
Helseforsikringsrisiko	731	731
Skadeforsikringsrisiko	297	297
Operasjonell risiko	1 449	
Tapsabsorberende skatteeffekt	-5 363	
Totalt kapitalkrav forsikringsvirksomhet	24 248	
Kapitalkrav CRD IV selskaper	2 537	
Totalt kapitalkrav gruppen	26 784	

Storebrand ASA gruppe har et samlet netto solvenskapitalkrav på NOK 26,8 mrd. NOK 24,2 mrd. (91 %) av kapitalkravet kommer fra forsikringsvirksomheten. NOK 2,5 mrd. (9 %) av kapitalkravet kommer fra annen virksomhet, i hovedsak fra bankvirksomheten. Innenfor forsikringsvirksomheten er 67 % av kapitalkravet (før diversifisering) knyttet til et finansmarkedene, spesielt rentenivå, aksjer, eiendom, kredittpåslag og valuta, kan utvikle seg ulikt fra det som er forventet. 24 % av kapitalkravet er for livsforsikringsrisikoen.

Overgangsregel aksjer

Storebrand Livsforsikring og SPP anvender overgangsregelen for aksjestress i henhold til § 58 punkt 2 i Solvens II forskriften. Overgangsregelen innebærer at aksjer eid pr 1.1.2016 stresses med 22 %. Det ordinære stresset er 39/49 % + symmetrisk justeringsfaktor for aksje type 1/2. Overgangsregelen reduserer det totale solvenskapitalkravet med NOK 827 mill.

Overgangsregelen skal trappes ned lineært over 7 år, første gang 1.1.2017. Dette vil få effekt for den rapporterte solvensmarginen pr 31.3.2017. Proforma pr 1.1.2017 ville samlet kapitalkrav økt med NOK 118 mill. som følge av nedtrappingen (effekten av overgangsregelen reduseres til NOK 709 mill.).

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet er beregnet i henhold til Solvens II-forskriften § 46 punkt 2 som summen av minstekapitalkravene fra de underliggende forsikringsselskapene:

TABELL 22 MINSTEKAPITALKRAV PR 31.12.2016

(NOK mill.)	
Storebrand Livsforsikring	6 613
SPP Pension & Försäkring	3 196
Euroben	35
Storebrand Forsikring	119
Storebrand Helseforsikring (50 %)	18
Totalt minstekrav	9 979

Solvensmargin og minstekapitalmargin uten volatilitetsjustering

Når solvenskapitalen på NOK 42,0 mrd. settes i forhold til solvenskapitalkravet på NOK 26,8 mrd. får Storebrand ASA gruppe en solvensmargin på 157 %. Uten overgangsregler er solvenskapitalen NOK 39,7 mrd., solvenskapitalkravet NOK 27,6 mrd. og solvensmargin 144 %. Tabell 23 viser solvensposisjonen med og uten overgangsregler for forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav for aksjer.

TABELL 23 SOLVENSPOSISJON PR 31.12.2016

(NOK mill.)	Med overgangsregler	Uten overgangsregler
Solvenskapital	42 018	39 713
Minstekapital	36 717	34 412
Solvenskapitalkrav	26 784	27 611
Minstekrav	9 979	9 979
Solvensmargin uten overgangsregel		143.8 %
Solvensmargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger	152.2 %	
Solvensmargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav aksjer	156.9 %	
Minstemargin uten overgangsregel		344.8 %
Minstemargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger	367.9 %	
Minstemargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav aksjer	367.9 %	

Storebrand ASA gruppe har et minstekapitalkrav på NOK 9 979 mill. som gir en minstekapitalmargin på 368 % med overgangsregler og 345 % uten overgangsregler.

Solvensmargin og minstekapitalmargin uten volatilitetsjustering

Solvensmargin uten volatilitetsjustering er 150 %. Solvenskapitalen er uendret fordi overgangsregelen kompensere for økt verdsettelse av forsikringsforpliktelsen, men kapitalkravet øker. Uten overgangsregler er solvensmargin uten volatilitetsjustering 128 %. Se tabell 24 for detaljer.

TABELL 24 SOLVENSPOSISJON MED OG UTEN VA

(NOK mill.)	Med overgangsregler		Uten overgangsregler	
	Med volatilitetsjustering	Uten volatilitetsjustering	Med volatilitetsjustering	Uten volatilitetsjustering
Solvenskapital	42 018	42 018	39 713	37 094
Solvenskapitalkrav	26 784	28 058	27 611	28 885
Solvensmargin	157 %	150 %	144 %	128 %

Minstemargin uten VA er 360 % (312 % uten overgangsregler).

Proforma solvensmargin og minstekapitalmargin pr. 1.1.17

Bruk av overgangsreglene for forsikringstekniske avsetninger og aksjestress skal trappes ned årlig, første gang 1.1.2017. Proforma beregning viser følgende solvensposisjon pr 1.1.2017 inkludert nedtrappede overgangsregler

TABELL 25 SOLVENSPOSISJON PR 1.1.2017 (PROFORMA)

(NOK mill.)	
Solvenskapital	42 018
Solvenskapitalkrav	26 902
Solvensmargin	156,2 %

Effekten av første års nedtrapping av overgangsregelen er å redusere solvensmarginen marginalt fra 156,9 % til 156,2 %.

Nedtrapping av overgangsreglene har ingen effekt på minstekapitalmarginen fordi kapitalen er uendret og minstekapitalkravet ikke er påvirket av overgangsregelen for aksjestress.

E.3 BRUK AV DURASJONSMETODEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNING AV SOLVENSKAPITALKRAVET

Ikke aktuelt fordi ingen selskaper i Storebrand-konsernet bruker durasjonsmetoden for beregning av solvenskapitalkravet for aksjerisiko.

E.4 FORSKJELLEN MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETE INTERNE MODELLER

Ikke aktuelt fordi Storebrand benytter standardformelen for beregning av solvenskapitalkravet.

E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSKAPITALKRAVET

Ikke aktuelt fordi Storebrand ASA gruppe og alle datterselskaper solo oppfyller både minstekapitalkravet og solvenskapitalkravet.

E.6 ANDRE OPPLYSNINGER

Kapitalstyringen er også beskrevet i årsrapporten for 2016 for Storebrand ASA.

Vedlegg 1 Detaljert investeringsresultat

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Leieinntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		1 941.80		380.06	36.44
Foretaksobligasjoner		3 872.20		610.76	161.86
Aksjer	1 172.87			1 302.89	31.70
Fond	476.33	1 690.49		9 343.36	-990.86
Strukturerte obligasjoner		18.72		1.73	-1.00
Cash		-649.41			
Innlån		320.47		1.72	-7.90
Eiendom		-3.99	1 083.10		3 834.19
Futures				272.57	
Swaps		898.66		185.27	814.30
Forwards				1 195.74	813.26
Totalt	1 649.19	8 088.96	1 083.10	13 294.11	4 692.00

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Leieinntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Investeringer i kollektivporteføljen					
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		1 750.56		424.37	-52.48
Foretaksobligasjoner		3 699.21		598.79	38.92
Aksjer	286.14			1 261.94	-918.64
Fond	475.38	1 071.05		1 880.73	-701.19
Strukturerte obligasjoner		18.72		1.73	-1.00
Cash		-441.25			
Innlån		320.09		1.72	-7.90
Eiendom		-3.99	999.39		3 440.96
Futures				272.57	
Swaps		867.89		195.76	996.36
Forwards				451.13	311.74
Totalt investeringer i kollektivporteføljen	761.51	7 282.28	999.39	5 088.77	3 106.75

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Leieinntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Investeringer i unit-linked					
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		2.55		-0.40	10.83
Foretaksobligasjoner		1.32		0.13	-1.27
Aksjer	262.52			-14.12	1 570.72
Fond	0.95	619.44		7 465.45	-349.96
Strukturerte obligasjoner					
Cash		-257.58			
Innlån		0.12			
Eiendom			83.70		393.23
Futures					
Swaps					
Forwards				316.40	230.85
Totalt	263.47	365.85	83.70	7 767.46	1 854.40

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Leieinntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Investeringer i selskapsporteføljen					
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		188.70		-43.91	78.09
Foretaksobligasjoner		171.68		11.84	124.22
Aksjer	624.20			55.06	-620.37
Fond				-2.82	60.29
Strukturerte obligasjoner					
Cash		49.42			
Innlån		0.26			
Eiendom					
Futures					
Swaps		30.77		-10.50	-182.06
Forwards				428.21	270.67
Totalt	624.20	440.83		437.88	-269.16

Vedlegg 2 Obligatoriske tabeller

S.02.01.02 – Balansen

(NOK mill.)	Solvens II verdier	
Eiendeler	<i>C0010</i>	
Goodwill	R0010	
Periodiserte anskaffelsesutgifter	R0020	
Immaterielle eiendeler	R0030	
Eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel)	R0040	102,42
Overfinansiering av ytelsesbaserte pensjonsordninger (ytelser til ansatte)	R0050	
Eiendom, anlegg og utstyr til eget bruk	R0060	41,32
Investeringer (ekskl. eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg)	R0070	302 091,84
Eiendom (annet enn til eget bruk)	R0080	26 508,43
Investeringer i tilknyttede foretak, herunder deltakerinteresser	R0090	3 409,08
Aksjer mv.	R0100	9 559,79
<i>Aksjer - børsnoterte</i>	R0110	7 411,23
<i>Aksjer - ikke børsnoterte</i>	R0120	2 148,56
Obligasjoner	R0130	218 016,93
<i>Statsobligasjoner mv.</i>	R0140	77 178,05
<i>Foretaksobligasjoner mv.</i>	R0150	140 229,83
<i>Strukturerte verdipapirer</i>	R0160	609,06
<i>Sikrede verdipapirer</i>	R0170	
Verdipapirfond mv.	R0180	40 087,45
Derivater	R0190	4 500,07
Innskudd annet enn kontantekvivalenter	R0200	10,08
Andre investeringer	R0210	
Eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg	R0220	139 759,95
Utlån	R0230	18 971,79
<i>Utlån med sikkerhet i forsikringskontrakter</i>	R0240	1,03
<i>Utlån til enkeltpersoner</i>	R0250	9 623,35
<i>Øvrige utlån</i>	R0260	9 347,41
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger:	R0270	143,94
Skadeforsikring og helseforsikring håndtert som skadeforsikring	R0280	143,94
<i>Skadeforsikring ekskl. helseforsikring håndtert som skadeforsikring</i>	R0290	39,32
<i>Helseforsikring håndtert som skadeforsikring</i>	R0300	104,62
Livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, ekskl. kontrakter med investeringsvalg	R0310	
<i>Helseforsikring håndtert som livsforsikring</i>	R0320	
<i>Livsforsikring ekskl. helseforsikring håndtert som livsforsikring og kontrakter med investeringsvalg</i>	R0330	
Livsforsikring med investeringsvalg	R0340	
Gjenforsikringsdepoter	R0350	0,02
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	R0360	577,69
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	R0370	9,15
Ikke forsikringsrelaterte fordringer	R0380	1 853,18
Egne aksjer (holdt direkte)	R0390	132,29
Forfalte beløp relatert til elementer i ansvarlig kapital som er innkalt men ikke innbetalt	R0400	
Kontanter og kontantekvivalenter	R0410	6 899,91
Øvrige eiendeler	R0420	5 571,53
Sum eiendeler	R0500	476 155,02

(NOK mill.)		Solvens II verdier
Forpliktelser		<i>C0010</i>
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring	R0510	1 516,47
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring (ekskl. helseforsikring håndtert som skadeforsikring)	R0520	687,56
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0530	0,00
<i>Beste estimat</i>	R0540	661,20
<i>Risikomargin</i>	R0550	26,37
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring (håndtert som skadeforsikring)	R0560	828,91
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0570	0,00
<i>Beste estimat</i>	R0580	803,35
<i>Risikomargin</i>	R0590	25,56
Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring (ekskl. kontrakter med investeringsvalg)	R0600	282 180,85
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring håndtert som livsforsikring	R0610	2 171,52
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0620	0,00
<i>Beste estimat</i>	R0630	2 078,44
<i>Risikomargin</i>	R0640	93,08
Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring (ekskl. helseforsikring håndtert som livsforsikring og kontrakter med investeringsvalg)	R0650	280 009,33
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0660	0,00
<i>Beste estimat</i>	R0670	276 308,07
<i>Risikomargin</i>	R0680	3 701,26
Forsikringstekniske avsetninger - kontrakter med investeringsvalg	R0690	131 096,71
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0700	0,00
Beste estimat	R0710	127 715,89
Risikomargin	R0720	3 380,82
Betingede forpliktelser	R0740	4 540,04
Avsetninger, andre enn forsikringstekniske avsetninger	R0750	0,00
Pensjonsforpliktelser	R0760	262,46
Premiedepot fra gjenforsikringsforetak	R0770	0,00
Forpliktelser ved utsatt skatt	R0780	1 960,29
Derivater	R0790	1 514,23
Gjeld til kredittinstitusjoner	R0800	0,00
Finansielle forpliktelser, annet enn gjeld til kredittinstitusjoner	R0810	0,00
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	R0820	1 305,50
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	R0830	48,47
Betalingsforpliktelser (til leverandører, ikke forsikring)	R0840	5 020,75
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	R0850	7 198,19
<i>Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som ikke inngår i basiskapitalen</i>	R0860	0,00
<i>Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som inngår i basiskapitalen</i>	R0870	7 198,19
Øvrige forpliktelser	R0880	3 834,08
Sum forpliktelser	R0900	440 478,05
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	R1000	35 676,97

S.05.01.02 – Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje – Skadeforsikring (direkte forsikring, mottatt proporsjonal gjenforsikring og mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring)
(kun for relevante bransjer for Storebrand), side 1

(NOK mill.)	Skadeforsikringsforpliktelser - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring						Sjøforsikring, transportforsikring og luftfartsforsikring
	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskadeforsikring	Motorvognforsikring - trafikk	Motorvognforsikring - øvrig		
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	
Forfalte premier							
Brutto - direkte forsikring	R0110	314,30	277,74	78,22	231,55	386,02	
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0120						
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0130						
Gjenforsikringsandel	R0140	0,83	6,64	3,96	1,76	5,25	
For egen regning (netto)	R0200	313,47	271,09	74,26	229,79	380,77	
Opptjente premier							
Brutto - direkte forsikring	R0210	308,34	277,65	78,24	232,67	376,71	
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0220						
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0230						
Gjenforsikringsandel	R0240	0,83	6,64	3,96	1,76	5,25	
For egen regning (netto)	R0300	307,51	271,01	74,28	230,91	371,46	
Erstatningskostnader							
Brutto - direkte forsikring	R0310	189,88	183,24	59,02	196,36	265,72	
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0320						
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0330						
Gjenforsikringsandel	R0340	0,17	4,63	2,39	-3,30	0,00	
For egen regning (netto)	R0400	189,71	178,61	56,63	199,66	265,72	
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger							
Brutto - direkte forsikring	R0410						
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0420						
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0430						
Gjenforsikringsandel	R0440						
For egen regning (netto)	R0500						
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	R0550	72,53	58,66	11,80	57,39	77,14	
Andre kostnader	R1200						
Sum kostnader	R1300						

S.05.01.02 – Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje – Skadeforsikring (direkte forsikring, mottatt proporsjonal gjenforsikring og mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring)
(kun for relevante bransjer for Storebrand), side 2

(NOK mill.)	Skadeforsikringsforpliktelse - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring				Sum	
	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvarsforsikring	Assistanseforsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap		
	C0070	C0080	C0110	C0120	C0200	
Forfalte premier						
Brutto - direkte forsikring	R0110	370,18	0,00	74,89	15,35	1 748,24
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0120					
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0130					
Gjenforsikringsandel	R0140	7,15	0,00	0,47	0,05	26,12
For egen regning (netto)	R0200	363,02	0,00	74,41	15,30	1 722,12
Opptjente premier						
Brutto - direkte forsikring	R0210	367,39	0,00	74,64	14,75	1 730,40
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0220					
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0230					
Gjenforsikringsandel	R0240	7,15	0,00	0,47	0,05	36,32
For egen regning (netto)	R0300	360,24	0,00	74,17	14,70	1 211,72
Erstatningskostnader						
Brutto - direkte forsikring	R0310	292,73	-1,19	50,70	11,57	1 248,04
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0320					
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0330					
Gjenforsikringsandel	R0340	32,43	0,00	0,00	0,00	32,72
For egen regning (netto)	R0400	260,31	-1,19	50,70	11,57	1 215,32
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger						
Brutto - direkte forsikring	R0410					
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	R0420					
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	R0430					
Gjenforsikringsandel	R0440					
For egen regning (netto)	R0500					
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	R0550	76,02	-0,06	16,04	2,91	372,43
Andre kostnader	R1200					3,67
Sum kostnader	R1300					376,10

S.05.01.02 - Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje- livsforsikring (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)		Livsforsikringsforpliktelse				Sum	
		Helseforsikring	Forsikring med overskudds- deling	Forsikring med investeringsvalg	Øvrig livsforsikring		
		C0220	C0230	C0240		C0300	
Forfalte premier							
	Brutto - direkte forsikring	R1410	1 029.88	6 251.23	13 981.82	1 424.07	22 687.01
	Gjenforsikringsandel	R1420	16.85	3.10		1.94	21.88
	For egen regning (netto)	R1500	1 013.04	6 248.13	13 981.82	1 422.13	22 665.12
Opptjente premier							
	Brutto - direkte forsikring	R1510	1 029.88	6 251.23	13 981.82	1 424.07	22 687.01
	Gjenforsikringsandel	R1520	16.85	3.10		1.94	21.88
	For egen regning (netto)	R1600	1 013.04	6 248.13	13 981.82	1 422.13	22 665.12
Erstatningskostnader							
	Brutto - direkte forsikring	R1610	796.80	13 407.29	4 330.01	329.77	18 863.88
	Gjenforsikringsandel	R1620	5.31	0.10			5.41
	For egen regning (netto)	R1700	791.49	13 407.19	4 330.01	329.77	18 858.47
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger							
	Brutto - direkte forsikring	R1710	13.62	1 559.70	6 186.74	40.31	7 800.38
	Gjenforsikringsandel	R1720					
	For egen regning (netto)	R1800	13.62	1 559.70	6 186.74	40.31	7 800.38
	Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	R1900	216.72	1 303.59	957.72	198.71	2 676.74
	Andre kostnader	R2500					56.17
	Sum kostnader	R2600					2 732.91

S.05.02.01 - Premier, erstatninger og kostnader – landfordelt, skadeforsikringsforpliktelse

(NOK mill.)	Landfordelt etter størrelsen på			
	Hjemstat	forfalte bruttopremier - skadeforsikringsforpliktelse	Sum av hjemstaten og de 5 største stater	
	<i>C0010</i>	<i>C0020</i>	<i>C0070</i>	
	<i>R0010</i>	<i>SE</i>		
	<i>C0080</i>	<i>C0090</i>	<i>C0140</i>	
Forfalte premier				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0110</i>	1 578.75	169.49	1 748.24
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0120</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0130</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0140</i>	25.87	0.24	26.12
For egen regning (netto)	<i>R0200</i>	1 552.88	169.24	1 722.12
Opptjente premier				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0210</i>	1 567.28	163.11	1 730.40
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0220</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0230</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0240</i>	25.87	0.24	26.12
For egen regning (netto)	<i>R0300</i>	1 541.41	162.87	1 704.28
Erstatningskostnader				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0310</i>	1 152.16	95.88	1 248.04
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0320</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0330</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0340</i>	32.72	-0.01	32.72
For egen regning (netto)	<i>R0400</i>	1 119.43	95.89	1 215.32
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0410</i>			
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0420</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0430</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0440</i>			
For egen regning (netto)	<i>R0500</i>			
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	<i>R0550</i>	330.04	42.39	372.43
Andre kostnader	<i>R1200</i>			3.67
Sum kostnader	<i>R1300</i>			376.10

S.05.02.01 - Premier, erstatninger og kostnader – landfordelt, livsforsikringsforpliktelser

(NOK mill.)	Landfordelt etter størrelsen på forfalte bruttopremier - livsforsikringsforpliktelser			Sum av hjemstaten og de 5 største stater	
	Hjemstat				
	C0150	C0160	C0170	C0210	
	R1400	SE	IE		
	C0220	C0230	C0240	C0280	
Forfalte premier					
Brutto	R1410	16 249.99	6 370.00	67.02	22 687.01
Gjenforsikringsandel	R1420	19.18	2.69	0.01	21.88
For egen regning (netto)	R1500	16 230.80	6 367.31	67.01	22 665.12
Opptjente premier					
Brutto	R1510	16 249.99	6 370.00	67.02	22 687.01
Gjenforsikringsandel	R1520	19.18	2.69	0.01	21.88
For egen regning (netto)	R1600	16 230.80	6 367.31	67.01	22 665.12
Erstatningskostnader					
Brutto	R1610	10 076.98	8 406.10	380.80	18 863.88
Gjenforsikringsandel	R1620	5.41			5.41
For egen regning (netto)	R1700	10 071.57	8 406.10	380.80	18 858.47
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger					
Brutto	R1710		7 197.49	602.88	7 800.38
Gjenforsikringsandel	R1720				
For egen regning (netto)	R1800		7 197.49	602.88	7 800.38
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	R1900	1 712.12	939.47	25.16	2 676.74
Andre kostnader	R2500				56.17
Sum kostnader	R2600				2 732.91

S.22.01.22 - Effekten av overgangsregler og andre tiltak knyttet til langsiktige garantier (LTG)

		Beløp med overgangsregler og andre tiltak knyttet til langsiktige garantier	Effekt av overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger	Effekt av overgangsregelen for rentekurven	Effekt av volatilitetsjustering satt til null	Effekt av matching-justering satt til null
		C0010	C0030	C0050	C0070	C0090
Forsikringstekniske avsetninger	R0010	414 794.03	3 073.43		3 491.54	
Basiskapital	R0020	39 328.09	-2 305.07		-2 618.66	
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet (SCR)	R0050	42 017.77	-2 305.07		-2 618.66	
Solvenskapitalkrav	R0090	26 784.17			1 273.64	

(NOK mill.)	Sum C0010	Kapitalgruppe 1 - uten be- grensninger C0020	Kapitalgrup- pe 1 - med begrensning- er C0030	Kapitalgrup- pe 2 C0040	Kapitalgrup- pe 3 C0050
Basiskapital før fradrag for deltakerinteresser i andre finanssektorer					
Ordinær aksjekapital (inkl. verdien av egne aksjer) R0010	2 249,57	2 249,57			
Ikke tilgjengelig innkalt men ikke innbetalt ordinær aksjekapital på gruppenivå R0020					
Overkurs relatert til ordinær aksjekapital R0030	9 484,53	9 484,53			
Innbetalt medlemsinnskudd, kompensasjonsfond, eierandelskapital eller tilsvarende basiskapitalposter for gjensidige forsikringsforetak R0040					
Etterstilte medlemskontoer i gjensidige forsikringsforetak R0050					
Ikke tilgjengelige etterstilte medlemskontoer i gjensidige forsikringsforetak på gruppenivå R0060					
Overskuddsfond R0070					
Ikke tilgjengelig overskuddsfond på gruppenivå R0080					
Preferanseaksjer R0090					
Ikke tilgjengelige preferanseaksjer på gruppenivå R0100					
Overkurs relatert til preferanseaksjer R0110					
Ikke tilgjengelig overkurs relatert til preferanseaksjer på gruppenivå R0120					
Avstemmingsreserve R0130	22 826,92	22 826,92			
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital R0140	7 198,19		2 5754,92	4 623,27	
Ikke tilgjengelig fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital på gruppenivå R0150					
Et beløp tilsvarende verdien av netto eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel) R0160	102,42				102,42
Et beløp tilsvarende verdien av ikke tilgjengelig netto eiendeler ved skatt på gruppenivå R0170					
Annen ansvarlig kapital godkjent av Finanstilsynet som basiskapital som ikke er spesifisert over R0180	140,37			140,37	
Ikke tilgjengelig annen ansvarlig kapital godkjent av Finanstilsynet som basiskapital som ikke er spesifisert over R0190					
Minoritetsinteresser (ikke rapportert som del av annen ansvarlig kapital) R0200	46,03				46,03
Ikke tilgjengelige minoritetsinteresser på gruppenivå R0210	30,27				30,27
Ansvarlig kapital (egenkapital) fra regnskapet som ikke skal inngå i avstemmingsreserven, og som ikke oppfyller vilkårene for å bli klassifisert som ansvarlig kapital i henhold til Solvens II-regelverket					
Ansvarlig kapital (egenkapital) fra regnskapet som ikke skal inngå i avstemmingsreserven, og som ikke oppfyller vilkårene for å bli klassifisert som ansvarlig kapital i henhold til Solvens II-regelverket R0220					
Frdrag					
Frdrag for deltakerinteresser i verdipapirforetak, forvaltningsforetak for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak samt ikke-regulerte foretak som utøver finansiell virksomhet R0230	2 689,68	2 189,72	225,00	274,95	
Av dette: Frdrag i henhold til artikkel 228 i direktiv 2009/138/EF R0240					
Frdrag for deltakerinteresser der nødvendig informasjon for beregningen av gruppesolvens ikke foreligger (artikkel 229 i direktiv 2009/138/EF) R0250					
Frdrag for deltakerinteresser som er inkludert ved anvendelse av metode 2 ("frdrag og sammenlegging") i tilfeller der en kombinasjon av metoder er benyttet R0260					
Sum ikke tilgjengelig ansvarlig kapital R0270	30,27				30,27
Sum frdrag R0280	2 719,95	2 189,72	225,00	274,95	30,27
Sum basiskapital etter frdrag R0290	39 328,09	32 371,30	2 349,92	4 488,69	118,18

(NOK mill.)	Sum C0010	Kapitalgruppe 1 - uten begrensninger C0020	Kapitalgruppe 1 - med begrensninger C0030	Kapital- gruppe 2 C0040	Kapital gruppe 3 C0050
Supplerende kapital					
Ikke innbetalt og ikke innkalt ordinær aksjekapital som kan kreves innkalt	R0300				
Ikke innbetalt og ikke innkalt medlemsinnskudd eller tilsvarende basiskapitalposter for gjensidige foretak som kan kreves innkalt	R0310				
Ikke innbetalte og ikke innkalte preferanseaksjer som kan kreves innkalt	R0320				
En rettslig bindende forpliktelse til å tegne og betale for fondsobligasjonskapital og/eller ansvarlig lånekapital på anmodning	R0330				
Rembursbrev og garantier i henhold til artikkel 96 nr. 2 i direktiv 2009/138/EF	R0340				
Andre rembursbrev og garantier enn dem som faller under artikkel 96 nr. 2 i direktiv 2009/138/EF	R0350				
Krav om tilleggspremier fra medlemmer i gjensidige foretak som faller under artikkel 96 nr. 3 i direktiv 2009/138/EF	R0360				
Andre krav om tilleggspremier fra medlemmer i gjensidige foretak enn dem som faller under artikkel 96 nr. 3 i direktiv 2009/138/EF	R0370				
Ikke tilgjengelig supplerende kapital på gruppenivå	R0380				
Annen supplerende kapital	R0390				
Sum supplerende kapital	R0400				
Ansvarlig kapital i andre finanssektorer					
Verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak	R0410	2 689,68	2 189,72	225,00	274,95
Pensjonsforetak	R0420				
Ikke regulerte foretak som utøver finansiell virksomhet	R0430				
Sum ansvarlig kapital i andre finanssektorer	R0440	2 689,68	2 189,72	225,00	274,95
Ansvarlig kapital ved anvendelse av metode 2 ("fradrag og sammenlegging") - enten alene eller sammen med metode 1 (konsolidering)					
Aggregert ansvarlig kapital ved anvendelse av metode 2 eller en kombinasjon av metode 1 og 2	R0450				
Aggregert ansvarlig kapital ved anvendelse av metode 2 eller en kombinasjon av metode 1 og 2 - etter justering for gruppeinterne transaksjoner	R0460				
Sum tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av konsolidert SCR på gruppenivå (fratrukket ansvarlig kapital i andre finanssektorer og i foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2)	R0520	39 328,09	32 371,30	2 349,92	488,69
Sum tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av minstekravet til konsolidert SCR på gruppenivå	R0530	39 209,91	32 371,30	2 349,92	488,69
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av konsolidert SCR på gruppenivå (fratrukket ansvarlig kapital i andre finanssektorer og i foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2)	R0560	39 328,09	32 371,30	2 349,92	488,69
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet til konsolidert SCR på gruppenivå	R0570	36 717,07	32 371,30	2 349,92	995,86
Konsolidert SCR på gruppenivå	R0590	26 784,17			
Minstekrav til konsolidert SCR på gruppenivå	R0610	9 979,51			
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og konsolidert SCR på gruppenivå (ekskl. andre finanssektorer og foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2)	R0630	162,19%			

Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og minstekravet til konsolidert SCR på gruppenivå	R0650	367,92				
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av SCR på gruppenivå (inkl. ansvarlig kapital i andre finanssektorer og i foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2)	R0660	42 017,77	34 561,02	2 574,92	4 763,65	118,18
SCR for foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2	R0670	0				
SCR på gruppenivå	R0680	26 784,17				
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og SCR på gruppenivå (inkl. andre finanssektorer og foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2)	R0690	156,88%				
		C0060				
Avstemmingsreserve						
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	R0700	35 676,97				
Egne aksjer (holdt direkte og indirekte)	R0710	132,29				
Forventet utbytte, forventede utdelinger og gebyrer	R0720	694,83				
Andre elementer som inngår i basiskapitalen	R0730	12 022,93				
Justering for ansvarlig kapitalelementer med begrensninger relatert til porteføljer for matching-justering og avgrensede fond	R0740	-				
Annen ikke tilgjengelig ansvarlig kapital	R0750	-				
Avstemmingsreserve	R0760	22 826,92				
Forventet fortjeneste						
Forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP) - livsforsikringsvirksomhet	R0770	5 692,50				
Forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP) - skadeforsikringsvirksomhet	R0780	22,18				
Sum forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP)	R0790	5 714,68				

S.25.01.22 - Solvenskapitalkrav - for grupper som benytter standardmetoden

		Brutto solvens kapitalkrav	Foretaks-spesifikke parametre	Forenklinger
		C0010	C0020	C0030
Markedsrisiko	R0010	35 181,10		
Motpartsrisiko	R0020	972,83		
Livsforsikringsrisiko	R0030	13 946,21		
Helseforsikringsrisiko	R0040	730,99		
Skadeforsikringsrisiko	R0050	296,51		
Diversifisering	R0060	-9 572,75		
Risiko knyttet til immaterielle eiendeler	R0070			
Basiskrav til solvenskapital	R0100	41 554,88		

		C0100
Beregning av solvenskapitalkrav		
Operasjonell risiko	R0130	1 449.20
Tapsabsorberende evne av forsikringstekniske avsetninger	R0140	-13 393.76
Tapsabsorberende evne av utsatt skatt	R0150	-5 362.65
Kapitalkrav for virksomhet som utøves i henhold til artikkel 4 i direktiv 2003/41/EF	R0160	
Solvenskapitalkrav før kapitalkravstillegg	R0200	24 247.67
Kapitalkravstillegg	R0210	
Solvenskapitalkrav	R0220	26 784,17

Øvrig informasjon om SCR		
Kapitalkrav for durasjonsbasert aksjerisiko	R0400	
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for gjenstående del (andre deler enn avgrensede fond (RFF) og porteføljer for matching-justering (MAP))	R0410	
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for avgrensede fond (RFF)	R0420	
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for porteføljer for matching-justering (MAP)	R0430	
Diversifiseringseffekter relatert til aggregering av teoretisk solvenskapitalkrav (nSCR) for avgrensede fond under artikkel 304 i direktiv 2009/138/EF	R0440	
Minstekrav til konsolidert solvenskapital på gruppenivå	R0470	9 979,28

Informasjon om andre foretak		
Kapitalkrav for andre finanssektorer (kapitalkrav for annet enn forsikring)	R0500	2 536.50
Kapitalkrav for andre finanssektorer (kapitalkrav for annet enn forsikring) - verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak	R0510	2 536.50
Kapitalkrav for andre finanssektorer (kapitalkrav for annet enn forsikring) - pensjonsforetak	R0520	
Kapitalkrav for andre finanssektorer (kapitalkrav for annet enn forsikring) - kapitalkrav for ikke-regulerte foretak som utøver finansiell virksomhet	R0530	
Kapitalkrav for ikke-kontrollerende deltakerinteresser	R0540	
Kapitalkrav for øvrige foretak	R0550	
Samlet SCR		
SCR for foretak som er inkludert ved anvendelse av metode 2 ("fradrag og sammenlegging")	R0560	
Solvenskapitalkrav	R0570	26 784,17

S.32.01.22 - Foretak som inngår i gruppen

Land	Foretakets ID	Kodetype	Foretakets offisielle (registrerte) navn	Foretakstype	Juridisk form	Kategori (gjensidig / ikke-gjensidig)	Tilsynsmyndighet
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080
NO	958995369	Lokal kode	Storebrand Livsforsikring AS	Livsforsikringsforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
NO	5967007LIEEXZX9GV481	LEI	Storebrand Forsikring AS	Skadeforsikringsforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
NO	5967007LIEEXZX849444	LEI	Storebrand Helseforsikring AS	Skadeforsikringsforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
NO	NO0003005001	Lokal kode	Storebrand Bank ASA	Verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond og finansforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
NO	529900ZTCGG5XNFG694	LEI	Storebrand Asset Management AS	Verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond og finansforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
LT	95268	Lokal kode	Cognizant Technology Solutions Lithuania UAB	Annet	Annet	Ikke-gjensidig	
NO	305360	Lokal kode	Storebrand ASA	Tverrsektoriell finansielt holdingsselskap som definerer i artikkel 212(1) (g) i Directive 2009/138/EC	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
NO	62580	Lokal kode	Aktuar Systemer AS	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	NO0010079858	Lokal kode	Formuesforvaltning AS	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	NO0010301401	Lokal kode	Værdalsbruket AS	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	94842	Lokal kode	Storebrand Finansiell Rådgivning AS	Verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond og finansforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finanstilsynet
NO	30460	Lokal kode	Storebrand Pensjonstjenester AS	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	94506	Lokal kode	Norsk Pensjon AS	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	98995	Lokal kode	Storebrand Eiendom Trygg AS	Foretak som yter tilleggstjenester som definert i Artikkel 1 punkt 53 i Forskrift om utfyllende regler til Solvens II-forskriften	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	98997	Lokal kode	Storebrand Eiendom Utvikling AS	Foretak som yter tilleggstjenester som definert i Artikkel 1 punkt 53 i Forskrift om utfyllende regler til Solvens II-forskriften	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	

Land	Foretakets ID	Kodetype	Foretakets offisielle (registrerte) navn	Foretakstype	Juridisk form	Kategori (gjensidig / ikke-gjensidig)	Tilsynsmyndighet
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080
NO	98996	Lokal kode	Storebrand Eiendom vekst AS	Foretak som yter tilleggstjenester som definert i Artikkel 1 punkt 53 i Forskrift om utfyllende regler til Solvens II-forskriften	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
NO	99003	Lokal kode	STB Eiendomsfond Invest	Foretak som yter tilleggstjenester som definert i Artikkel 1 punkt 53 i Forskrift om utfyllende regler til Solvens II-forskriften	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
SE	529900GS6OZTM1HYL611	LEI	SPP Pension & Försäkring AB	Livsforsikringsforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finansinspektionen
SE	556045-7581	Lokal kode	SPP Konsult AB	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
SE	549300HNOEWVOXIE8187	LEI	SPP Spar AB	Verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond og finansforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Finansinspektionen
SE	556883-1340	Lokal kode	SPP Hyresförvaltning AB	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
SE	556594-9517	Lokal kode	SPP Varumärkes AB	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
SE	556482-4471	Lokal kode	Försäkringsgirot AB	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
SE	556743-9815	Lokal kode	Storebrand Holding AB	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
SE	556745-7428	Lokal kode	SPP Fastigheter AB	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
BE	95416	Lokal kode	Benco Insurance Holding B.V.	Holdingselskap som definer i artikkel 212(1) (f) i Directive 2009/138/EC	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	
GG	14861	Lokal kode	Nordben Life & Pension LTD	Livsforsikringsforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Guernsey Financial Services Commission.
IE	529900WDJ1Z5QH42H269	LEI	Euroben Life & Pension LTD	Livsforsikringsforetak	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	Central Bank of Ireland
LV	95159	Lokal kode	Foran Real Estate	Annet	Aksjeselskap	Ikke-gjensidig	

Kapitalandel (prosent)	Kapitalandel i henhold til konsolidert regnskap (prosent)	Stemmeretter (prosent)	Andre kriterier	Grad av innflytelse	Proporsjonal andel benyttet for solvensberegning på gruppenivå	Ja / Nei	Beslutningsdato hvis artikkel 214 er anvendt	Anvendt metode
C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
100.00 %	100.00 %	100.00 %		Dominant	100.00 %	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
50.00%	50.00%	50.00%		Signifikant	50.00%	Ja		Method 1: Proportional consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Sectoral rules
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Sectoral rules
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
21.29%	21.29%	21.29%		Signifikant	21.29%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
74.90%	74.90%	74.90%		Dominant	74.90%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Sectoral rules
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
25.00%	25.00%	25.00%		Signifikant	25.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Sectoral rules

Kapitalandel (prosent)	Kapitalandel i henhold til konsolidert regnskap (prosent)	Stemmeretter (prosent)	Andre kriterier	Grad av innflytelse	Proporsjonal andel benyttet for solvensberegning på gruppenivå	Ja / Nei	Beslutningsdato hvis artikkel 214 er anvendt	Anvendt metode
C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
25.00%	25.00%	25.00%		Signifikant	25.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method
90.00%	100.00%	90.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Full consolidation
100.00%	100.00%	100.00%		Dominant	100.00%	Ja		Method 1: Adjusted equity method

Storebrand ASA
Professor Kohts vei 9
Postboks 500, 1327 Lysaker
Telefon 08880

[storebrand.no/ir](https://www.storebrand.no/ir)

